

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Hét évre ..... 24 korona.
Hét hétre ..... 8 korona.

VIDÉKEN:

Hét évre ..... 28 korona.
Hét hétre ..... 8 k. 40 l.

HIRDETÉSEK:

4-betűs sor egyenként 20 fillér.
minden következőnél 15 fillér.

Nyitási díj 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült

vasutak palotájában.

TELEFON-SZÁM: 152.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.

József főherceg-ut 22. sz.

TELEFON-SZÁM: 152.

Arad, 1908.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Péntek, június 5.

Ma számunk főbb közleményei:

- Vezércikk: Merénylet Dreyfus ellen.
- Expressz-munka.
- Konfliktus Apponyi és Molnár spát között.
- A haragos Justh.
- A t. Házból.
- A hasban felejtett gummicső.
- Az aradi bankszekértők.
- Moltke II.
- Gyilkos merénylet Dreyfus őrnagy ellen.
- Csalás a Postai Házainál.
- Kongresszus-darabok.
- A város világlátása.
- Szabadulás a tébolydából.
- Szentkereszthy Zeigmond báró bucsuja.
- Állandó kebaré fradon.
- A rendőrségédtisztai állás.
- Tárca: Tanulók öngyilkossága.

Merénylet Dreyfus ellen.

Arad, június 4.

Dreyfus őrnagynak a karjába lőttek. Valaki így öntötte ki azon való haragját, hogy Zola a Pantheon-ba, királyi hamvak szomszédságába jut. A halott írónak már nem tehetett semmit. Hát Dreyfus őrnagyon akart boszút állani. S a merénylő észjárása nincs is logika híján. Mert Dreyfus Alfréd ugyan Zolának köszönhette az őrnagyi rangját, a szabadságát, az életét; de Zolát, bárminő hatalmas író volt is, a J'accuse cikk nélkül alig érte volna a posthumus dicsőség, amely fölött most a párisi utca összevész.

A merénylet hírére különös gondolatok támadnak. Nem a merénylő elvetemültségéről, se az áldozat mártíromságáról. Egyébről. Egy régi, eltemetett, újra föl-

elevenített, unalmassá vált, majd újra izgatóvá ujjult, elkopott, azután megint kiszínesített ügy évtizedek után még mindig föl tudja kavarni a gyűlöletet, az indulatokat, elannyira, hogy miatta az emberek gyilkolni képesek? A tüzérkapitány, akinek neve a francia hadügyminiszterium aktáiból világgá pattant, örök ütköző pontja marad Párisban az ellentéteknek, s ha már ő nem lesz, a gyermekei, az unokái lesznek a dulakodások közepében?

Hihetetlen lenne, ha valami nem tenné olyan érthetővé. Dreyfus, a nyugalomba vonult őrnagy személye már nem jelent semmit. Már senki se vitatja, hogy áruló volt-e, vagy sem, jogtalanul szenvedett-e az ördögsgízetten, vagy pedig megérdemelné, hogy újra odavigyék. A haditörvénytársak tárgyalásainak, a reneszánsz forró napoknak már alig él az emléke. De megmaradt azokból az időkből Dreyfus és megmaradtak az ellentétek, amelyek az ő ügye miatt oly irtózatossá erővel összecsapódtak. Ma is vivja egymással a harcot a királypárti, vagy nacionalista borbé bujt felekezetiesség a radikalizmussal és ennek a küzdelemnek a Dreyfus-név, a Dreyfus-fogalom új és új tüzet ad. A Dreyfus ügy kultusza, erkölcsi sikereinek megbecsülése a radikálisok érvényesülését jelenti; a dreyfusard-ok becsnérlése, megalázása a klerikálisok örömét.

És akkor, amikor a Dreyfus-ügy nagy igazságát, Zola koporsója által képviseltetve a francia nemzet Pantheon-jába ültették, az ellenpárt Dreyfus kiirtásával akarta ennek nimbuszát megrontani. Ezért kellett Dreyfusnak ma megsebesülnie,

Dreyfusnak, aki ma már igen ártalmatlan valaki s akit a hálán kívül alig vezetett egyéb, hogy a hamvak átszállításánál jelen legyen. Nem is neki szólt a merénylet; azoknak, akiknek érzéseit, elveit és meggyőződéseit az ő nevével szokták megvilágítani. Dreyfust sebeztek meg, de az ő testén keresztül a dreyfusardokat akarták örökre megbénítani.

Nem sikerült. A francia szabadelvűség, amely a Mercier hadügyminiszteren, Paty du Clamonn és társaikon vett győzelem után szétválasztotta az egyházat az államtól, a szerzetes-rendek hatalmát elvette — egy revolverlövés nem félemlítheti meg. Ha Dreyfus-t szíven találja a golyó, akkor se jelent sokkal többet, mint azt, hogy egygyel kevesebben vannak odaát. És Dreyfus sebe nem forrad be olyan hamar, mint a milyen gyorsan kihaveri a Clemenceau kormányt ezt a kellemtelenséget.

Nem tudni, hogy a rojalisták közösséget fognak-e vállalni ezzel a merénylettel, amelynek módja mégse volt Európa közepébe, a francia fővárosba való. Az anarchizmus még érthetővé teszi az ilyent; de Dreyfus nem volt uralkodó, hogy a tett propagandája halálra ítélje. Akár vállalja a közösséget, akár nem: a klerikálisoknak mindenesetre gyöngeségét mutatja ez a revolverlövés. Akik a hatalom fegyverreire, a közvélemény erejére számíthatnak, azoknak nincs szükségük utcai merényletekre. Minden szenzációja mellett, s minden szánalom mellett, amelyet az eset Dreyfus őrnagy irányában ébreszt, — csak annyit jelent ez, hogy a rojalisták dühösek, nagyon dühösek.

Tanulók öngyilkossága.

*

Az évről évre megismétlődő veszedelem kiujul es idén is, úgy látszik, fenyegetőbben, mint valaha. Nap-nap után eldördül a lövés, mely egy-egy ifjú életet olt ki. És a tetemrehíváson megjelen a két ellentétes véglet harosny jajszávával és üres vadjáival. A természetudományos jelszavak után induló bölcs kimondja, hogy a gyümölcs férges volt, le kellett hullania, nem kár érte; és rideg közömbösséggel mondja ki a halálos ítéletet, míg a gyászoló anya szíve megszakad és a megtört apa véres férfikönyvet ejt. De a felületes, gyarló és hazug *alfilantropia* sem marad el és megvádolja az öngyilkossá lett gyermek gyilkosait, a hideg és szívtelen tanítókat, a kik a fegyvert a boldogtalan tanuló kezébe nyomták.

Hol itt az igazság? A rettentő hangzavarban alig lehet eligazodni, pedig sürgős szükség volna, hogy tisztán lássunk, mert különben nem tudjuk megorvosolni a bajt, a mely annál veszedelmesebb, mert szemmel láthatólag ragadós: a tanulók öngyilkossága erkölcsi és pszichopatológiai járvány, a mely egyre jobban pusztít és állandó remegéssel tölti el a szülőket.

Legyünk tárgyilagosaok és igyekezzünk belelátogatni abba a műhelybe, amelyben az ifju-

ság oktatása és nevelése folyik. Csodálatos dolog ez! Mindnyájan azt hisszük, hogy kitűnően ismerjük az iskolát; hisz végre magunk is ültük padjait, talán nem is olyan emlékezetet halványító messzeségben. És végre is az iskola munkája nyitott ajtónál folyik; ha leglégtettebb jószágunk, a gyermekünk él benne, nemcsak módunkban van, hanem kötelességünk is, hogy beletekintsünk olykor-olykor. És mégis szögyenkezve kell megvallanunk, hogy fogalmunk sincs, sejtelmünk sincs az iskola munkájáról; ha egy-egy válságos pillanat rákényszerít bennünket, hogy közelebről megnézzük, csak olyankor látjuk tudatlanságunkat és közömbösségünket.

Mi történt hát az utolsó évek folyamán a falak közt? Azeidit is voltak kitűnő diákok és hanyagok, kedveltjel az iskolának és áldozatai saját hanyagságunknak, a szülőik pályatövesztő vakságának, a mostoha körülmények gonosz játékának. De öngyilkos tanulóról csaknem sohasem hallottunk. Akkor a szülő elviseelte az igazságot, vagy azt, a mit gyermeke mestere igazságnak állapított meg és a fiu hordosta keresztjét és vagy megjavult, vagy máshol látott boldogulás után.

Ma a balvégzetű gazdasági viszonyok türelmetlenné tették az apát, aki nem győzi fia iskolázásának egyre növekedő költségét; s alig várja, hogy a gyermek a maga lábára álljon.

És a fiu, aki tudatában van szülei többé-kevésbé jogos türelmetlenségének, idegessé válik, elvesztí fejét és kétségbeesik. S a moru tanasztalatok egész láncolata igazolja a megfigyelés föltétlen helyességét.

És tut e nagyon fontos gazdasági okon, a serdülő ifju erkölcsére megmetélező hatással van még száz és száz tényező. Akarata gyenge, ellenálló képessége alig fejlett ki, máris visszafejldik, kötelességtudása nem edzett és az iskola, fegyelmet nem érzi elég erősnek arra, hogy visszariadjon a munkátlanúságtól és elkerülje végsőes következményeit.

Mit tehet az iskola e riasztó jelenség látára? Neki elutasíthatatlan, bár kínos kötelessége, hogy növendékeit megröstálja, megbírálja és osztályozza, mert hiszen bizonyítványt kell adnia. Tőle a fiuk, a fiuktól az állam bizonyítványt követelnek. Mondjon le a gyengék eltávolításáról, hogy ezzel megkárosítsa a tanulásra képeseket? Jutalmazza meg a hanyag és rossz indulatú fut ugyanazzal a jogosítással, a mely a szorgalmast és tehetségest illeti meg? Vépkep lesüllyessze a maga és ezzel a magyar kultúra színvonalát, mivel hogy a bukást érdemlő diák revolverrel csikarja ki tőle a bizonyítványt? Hová jutunk, ha a hazug humanizmus jut uralomra bennük is és egyszerűen megszüntetik a tanítást és a tanulás eredményének megítélését, mivel a pisztoly durranásától tartanak?

A J'accuse . . . szerzője ezt nem látja, hogy vádjait folytassa. De nagy jövődőlése még most is teljesül. Az igazság elindult és azt semmire tartóztathatja fel. Az igazság, a szabadelvűségnek nagy igazsága még a francia földön se taposta végig az utat, amelyet be kell járnia. De utban van — és utját az ágyuk rettentő sora se tudná megállítani, — nemhogy egy oktan revolverlövés. Az igazság tovább megy. +

Expressz-munka.

A képviselőház ülése.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Budapest, június 4.

Ma nincs több ember a Házban husznál s ma ismét került a Ház elé új törvényjavaslat, amelyet — szintén a nyári szünet előtt akar letárgyaltatni a kormány. Justh Gyula elnök magából kikeltlen tiltakozik az ellen, hogy június 15-ike után is legyen ülés, a miniszterek viszont garmadával hányják a nagy cséplőgépbe a régi restanciákat. Hátha most, két hét alatt a legsilányabb aszúról is kisütik a képviselők, hogy szintiszta buza, csakhogy hazamehessenek.

Holnap is lesz ülés s így a pünkösdi szünet szombaton kezdődik. Holnap a népoktatási javaslatokról terjesztik be a bizottságok jelentéseiket.

(Az állattenyésztés fejlesztése.)

Az ülést tíz órakor nyitotta meg Justh Gyula elnök. Darányi Ignác földművelésügyi miniszter bevezette javaslatát az állattenyésztés fejlesztéséről. (Éljenzés) A miniszter megjegyzi, hogy a javaslatban intézkedések vannak arra is, hogy a községek közlegelői szerzésére támogatást nyerjenek. (Helyeslés). A javaslatot kiadták a pénzügyi és földművelésügyi bizottságnak.

(Vasut ügyek.)

Ezután a büntető novellát harmadik olvasásban is elfogadták. Vita nélkül elfogadták Sümei Vilmos előadásában a vasúti árufuvarozás dolgában kötött nemzetközi egyezményt, Kubik Gyula előadása alapján a kassa—oderbergi vasútnak állami külön támogatásáról nyújtandó javaslatot, egy csomó vicinális javaslatot. A budapesti helyiérdeklő vasutakról szóló

Ekinzó kérdések még csak egynehány esztendeje is egészen érthetetlenek lettek volna. Ma már éles világossággal állanak előttünk és követelik a hamaros megoldást. Az az egy kétségtelen, hogy az ugynevezett módszert, amelytől mindenki átkoz és kevesen ismernek, hiába okoljuk. A legnagyobb emberbarát sem fog kieszelni olyan tanító metódust, amely a tehetlent és kötelességmulasztót is jeles diákká fogja fölemelni. A baj orvoslását a tehetségek határai közt kell keresnünk.

A megbolygatott tekintélyt kell megerősíteni, a meglesült erkölcsi érzést kell szorosabbá tenni és nem szabad túrnunk, hogy a társadalomban elharapódzott mételey bejusson a fiataliság lelkébe. És bármily rebuszunkra esik is, ki kell jelentenünk, hogy tapasztalatunk és a közszohasem családok őszöne szerint a fiataliság lelkének megmérgezésében nagy része van a lelkismeretlen, léha, alávaló indulatokra számító irodalomnak is. Borzasztó pusztítást visz végbe a romlatlan elmékben ez a gyalázatos és erköcstelen szennyirodalom, amely átformálja az összes erkölcsi értékeket, erőszakosan tiporja el a szeméremérzést és a pillanatnyi szenzáció kedvéért nem riad vissza a legpiszkosabb hazugságtól, ép oly kevéssé, mint a legcédább gunyolódástól.

Amióta ezek az olcsó íráskok fiatalok kezébe kerültek, lecsúszó katilinális szellem terjed el köztük. A tanító kora, tudása, tapasztaltsága, jósága, példaadása mind hatástalan marad azokkal szemben, akiket ez a mételey átjár. Az

javaslatnál *Samrecsányi* György szólalt fel. Kifogásolja, hogy a javaslat a főváros közvetlen környékét szolgálja csupán, de a valamivel távolabb eső nyaralótelepeket nem köti a fővároshoz. Főleg a szentendrei vonalra utal, hol Szentendrétől fölfelé egész rossz a közlekedés és így marad a javaslat elfogadása után is. Kéri a kormányt, hasson oda, hogy azokat a vonalakat is építsék ki. Kifogásolja a magyar személydijszabást.

Veresmarty Miklós szerint a javaslat az eddigi helyzetet is rontani fogja. Szerinte rendes kezelés mellett az eddigi gőzüzem dacára is rendszeren lebonyolíthaták volna a forgalmat. Kifogásolja, hogy egy kézben vannak a helyiérdeklő vasutak s ez a monopollizálás oka minden bajnak. A vasutat ki kellene építeni Visegrádig s Gödöllőig. E en kívül drágának is tartja a személydijszabást.

Pető Sándor: Elfogadja a javaslatot, de annak hiányai előtt nem hunyhat szemet. Itt a személyforgalomra kell a legnagyobb súlyt fektetni, mert ez a legáltalánosabb érdek. A lakáskérdés misériái ezzel a javaslattal sokban orvosolhatók. Minden érdek a személytarifa leszállítását követeli. Hiánya a javaslatnak az is, hogy Budapest vasúthálózatán megállítják a helyiérdeklő villamos vasutakat s az utasoknak új villamoskocsikba kell szállniok, új helyet váltaniok.

Szterényi József: A felszólalók a vasutaknak Visegrádig, illetőleg Gödöllőig való kiépítését követelik. Erre az a válasza, hogy a kormányban nincs módjában a vállalatoktól bármelyik vasútvonal kiépítését is követelni. A visegrádi vasut kérdése tizenhat év óta van napirenden, de a vasut 4-5 millió koronába kerülne, amiből az érdekeltség mindössze száz ezer koronával kíván járulni. A gödöllői meghosszabbítás azonban körülbelül befejezett dolog.

Hédervári Lehel: Ez a helyes!

Szterényi József: A felszólalók hangoztatják a főváros környékének hozánk való kapcsolása szükségességét. Magának a vállalatnak érdeke sürü forgalmat előlédsni, minek következtése a jövedelmezőség emelkedése. Bécs egységes vasúti hálózatot teremtett. Veresmarty hibáztatja, hogy a közúti vasutak egy kézben vannak. Ezt ő üdvös dolognak tartja. Foglalkozik a személytarifával. A szerződés intézkedik a munkásoknak, tarulókrak adandó kedvezményekről. A jövedelmezőség csak 4 százalékos, ami arra vall, hogy nem szarolják a publikumot. A vasútvoraknak a főváros területére való behozatala mindaddig lehetetlen, míg a területi jog szabályozva nincs. A fűtésre és a színházi vonatokra vonatkozó kívánságokat méltányo annak mondja s teljesíteni fogja. Kéri a javaslat elfogadását.

ilyenek sorából kerülnek ki az iskola született ellenségei, a karaérett iskolakerülők, a fertőzötték. Hogy az an ezek társakra elevenebb erővel hatnak, mint a többi távolabb álló mesterek, azon nincs mit csodálkogni. Az ily módon megvesztegetett levegőben bacillus mód járja terem mind az a nyivalya, amelynek végső következménye — egy revolverlövés.

A tavalyi londoni iskolaegészségügyi kongresszuson Calopia dr. szentpétervári egyetemi tanár igazgató érdekességű előadást tartott az orosz középsikolai tarulók öngyilkosságáról. Fölbíva tanár és orvostársai figyelmét e megdöbbentő jelenségre és konstátálta, hogy a tanulók öngyilkos esetleok száma háromszor akkora, mint a többi lakosságé együttvéve. Mi még, hála Istennek, nem tartunk ott, ahol Oroszország. De a veszedelem máris elég súlyos arra, hogy tetre sarkantsen barnunket. Meg kell mentenünk ifjuságunk erköcset, az iskola kulturképességét s a veszendő gyermekéletet. Mert mi azt tartjuk, hogy a fiataliság mai erköcsei állapota a káros külső befolyások következtében lejtőre jutott; mi azt tartjuk, hogy az iskola a magyar nemzet kulturális hittele és versenyképessége érdekében nem mondhat le ezentul sem jogos szigorúságáról; mi azt tartjuk, hogy nincs olyan fölöslegesen sok magyar ifju, hogy mcdunkban volna napról napra lemondanunk egynek-egynek ez életéről és közömbösen hallgattunk a fiatal reményt keltő feyver dörgését és a kétségbeesett szülők jajgatását.

A Ház egyhanguan elfogadta általánosságban és részleteiben is a javaslatot.

(Az ügyvédi nyugdíjintézet.)

Következett az országos ügyvédi gyám- és nyugdíjintézetéről szóló törvényjavaslat tárgyalása.

Nagy Dezsd előadó elfogadásra ajánlja a javaslatot.

Darányi Ferenc: Azt kívánja, hogy az ügyvédi nyugdíjintézet jótéteményeiben ne csak azokat részesítse, akik tíz évig tagjai lesznek a nyugdíjintézetnek, hanem általában mindazokat, akik már legalább 10 év óta tagjai valamely ügyvédi kamarának.

A Ház ekkor a javaslatot általánosságban elfogadta.

A 7. szakasznál Nagy Ferenc aggodalmát fejtli ki az iránt, hogy az az ügyvéd, aki 2 évig nem fizeti a díjakat, elvesztheti nyugdíjjogosultságát.

Günther Antal igazságügyminiszter: Arra hivatkozik, hogy az új ügyvédi nyugdíjintézet szervezetét maguk az ügyvédek csinálták és ő csak magáévé tette.

A javaslatot ezután részleteiben is elfogadták.

(A postae előadó.)

Néhány kérvény tárgyalása után a mentelmi ügyek tárgyalása következett volna, de mivel Hédervári Lehel előadó nem volt jelen, elnök öt percre felfüggesztette az ülést. Szünet után Hédervári még mindig nem került elő, mire az elnök kijelentette, hogy mert ez Héderváryval már másodízben történt, figyelmeztetni fogja őt, hogyha dolga van, jelenjék meg a Házban.

Szterényi József államtitkár indítványozza, hogy az államvasúti beruházásokról szóló törvényjavaslatot holnap tárgyalják. A Ház így határoz, mire az ülés véget ért.

A város világitása.

Előkező helyről vesszük a következő sorokat:

Tekintetes Szerkesztő Ur! B. lapjának mai számában nagy érdeklődéssel olvastam az *Aradi Villamossági R. T.* nak a városi közvilágitásra vonatkozólag benyújtott ajánlatát s mindjárt ki akarom jelenteni, hogy az ajánlatot nemcsak a jelenlegi viszonyok között, hanem abszolút szempontból is előnyösnek tartom a városra nézve.

A városnak (s itt főleg a külvárosok világitásáról van szó) feltétlenül jobb világitásra van szüksége, mint amennyit eddig alkalmazott; e néretnek különben épen az „Aradi Közlöny” is ismételtlen szótt kifejezést s talán nem is csalódom, ha azt hiszem, hogy a polgármester urnak a közvilágitás megjavítása céljából a villamossági társulathoz intézett felhívására az „Aradi Közlöny” fejszólásával adták meg az első impulzust.

Tagadhatatlan, hogy e tekintetben a villamossági társulat oly előnyös megoldást ajánlott a polgármesterhez intézett válaszbeadványában, amely szerint, az eddigi költségeket egyetlen fillérrel sem szaporítva, a közvilágitás fényerejét b. lapjának ismertetése szerint 170 százalékkal emeli, sőt ha a város a lámpacserét és kezelést magára vállalja, e címen még jelentékeny megtakarítást is érhet el.

Epen ezért indított csodálkozásra az ajánlat tárgyalására kiküldött albizottság egyes tagjainak az a felfogás, mely az új közvilágitási szerződésnek 10 évre való megkötését a városra nézve terhesnek látja s a fölétt medítál, hogy nem volna-e előnyösebb a városra, ha a társaság által a 10 évi szerződés fejében kínált előnyökről lemondva, a város a közvilágitást az alapszerződésből kiolvashatónak vélt jogon 10 évnél kevesebb időre köti meg a társulattal.

Tegyük fel, hogy az alapszerződés rendelkezése tényleg az albizottságban felhangzott

fel fogásnak felel meg s hogy a város rákény-szeríthetné (talán egy újabb kétes kimenetelű pörrel!) a társulatot arra, hogy 10 évnél rövidebb időre is kösse meg a közvilágítási szerződést. Mi lenne ennek az eredménye? Először is az, hogy ebben az esetben a társulat a maga részéről is szigorúan ragaszkodnék az alapszerződés kikötéséhez, melyek szerint a város a világlátást nem áramenergia, hanem gyertyafény szerint tartozik fizetni, amely különbség a társulat benyújtott ajánlatához képest fényerőben a 16:50 viszonyra felel meg, vagyis a városra nézve *több mint háromszorta hátrányosabb*. De hátrányosabbá válnék a helyzet még az egységár szempontjából is. Mert míg a társulat beadványa szerint kiszámítható egységár 3 $\frac{1}{3}$ fillér hektowattóránként, addig az alapszerződés szerint, ha annak összes erre vonatkozó rendelkezései is tekintetbe vétetnek, a közvilágítási lámpák áramának egységára a 6 fillért fogja megközelíteni s így a város ezen a címen újabb 3 $\frac{1}{3}$:6 arányban károsodik.

Eltekintve azonban a jogi szörszálhasogatástól, a szerződésnek 10 évre való megkötése, épen a város érdekében mutatkozik szükségesnek, mert hiszen az áramszolgáltatás költsége az egész világon, de különösen Magyarországon folyton nagyobbodnak és beláthatatlan, de mindenestre igen hosszú ideig nagyobbodni fognak, mert azok a szénárak és munkadíjak, melyek a termelési viszonyok és a munkásbányák következtében már most is körülbelül kétszeresére emelkedtek az ezeltől 10 évvel érvényben volt áraknak, folytonosan emelkedni fognak; aminek legjobb bizonyítéka az a törvényjavaslat, amelyet csak a legközelebbi napokban terjesztett a kereskedelemügyi miniszter a parlament elé, állami szénbányák vásárlása s ezáltal az államvasúti és állami vasgyári szén szükségletnek biztosítása tárgyában. (Csak mellesleg kívánom itt megemlíteni, hogy tudomásom szerint a gyulai villamosság társulat a szén drágulására való tekintettel a kedvezményeket már is beszüntette.

Midőn tehát a villamos társulat a közvilágítás ellátására szükséges újabb gépberendezések amortizálásának biztosítása céljából 10 évi szerződést kíván a várossal kötni, ezzel egyszersmind a városnak is eléggé meg nem becsülhető szolgálatot tesz, mert biztosítja a várost arról, hogy a jelenleginél háromszorta jobb közvilágítást minden fillérenyi költségemelés nélkül újabb 10 éven keresztül fogja ellátni.

Lehetnek olyanok is, akik a vállalatokkal való, eléggé el nem léthető huzavonát a fennebb kimutatott előnyöknél előbbrevalónak tartván, ismét felmutogatni kívánják a „külön városi villamstelep” felállításának kísérletét. Talán a lap olvasóinak komolyságát sérténem akkor, ha erről a kísérletről komolyan kívánnék beszélni; hagyjuk ezt azoknak, akik az ily gyermekmesékkel avatatlanokra akarnak hatni, vagy a felidézett ijedségből valami hasznot remélnék húzni.

Egy városatyja.

TANÜGY.

(—) Iskolai kézimunkakiállítás. Az aradi újtelepi községi elemi fiúiskola f. hó 7-étől 11-éig bezárólag tartja kézimunka kiállítását.

(—) Az aradi m. kir. állami felsőbb leányiskola záróvizsgálatait a következő sorrendben tartják meg: Junius 11-én d. e. 8-12-ig és d. u. 3-6-ig az összes növendékek vallástani vizsgálata. Junius 12-én d. e. 8-12-ig az I. oszt. vizsgálata minden tantárgyból, d. u. 4-6-ig tornavizsgálat I-VI. osztályban. Junius 13-án d. e. 8-12-ig a II. oszt. vizsgálata minden tantárgyból, d. u. 4-6-ig énekvizsgálat I-VI.

osztályban. Junius 15-én d. e. 8-12-ig a III. oszt. vizsgálata minden tantárgyból. Junius 16-án d. e. 8-12-ig a IV. oszt. vizsgálata minden tantárgyból, d. u. 3-7-ig a magán tanuló írásbeli vizsgálata. Junius 17-én d. e. 8-12-ig az V. oszt. vizsgálata minden tantárgyból, d. u. 3-7-ig a magántanulók szóbeli vizsgálata. 19-én d. e. 8-12-ig a VI. oszt. vizsgálata minden tantárgyból. Junius 20-án d. e. 8 órakor hálaadó istentisztelet; utána évszázó ünnepély, bizonyítványok kiosztása és az iskolai év bezárása.

Konfliktus Apponyi és Molnár apát között

Le a liberalizmussal! Éljen a reakció!

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Arad, június 4.

Mindössze alig pár napos még Apponyi Albert gróf kultuszminiszternek az ingyenes elemi népoktatásról szóló törvényjavaslata, máris csinos kis vihar kerekedett körülötte. A képviselőházban még nem tárgyalták a javaslatot, de már körülbelül kialakult annak pártja és ellenpártja. A liberálisabb szellemű képviselők mind helyeslik Apponyi törvényét, amelyet egy régi kulturkövetelmény teljesítésének és az ingyenes állami népoktatás felé vezető lépésnek tekintenek. Ezzel szemben a néppárt és a nemzetiségi párt különösen épen az utóbb említett lehetőség miatt ellene vannak Apponyi törvényjavaslatának és ez állásfoglalásuknak már igen észrevehetően kifejezést is adtak.

Apponyi javaslatát ugyanis — mint már röviden megírtuk — tegnap tárgyalta a képviselőház közoktatásügyi bizottsága. A bizottsági ülésről szóló hivatalos jelentés sejtetni engedti ugyan, hogy a javaslat elfogadása nem történt simán, de nem emlékszik meg azokról az igen heves jelenetekről, melyeknek színhelye volt az ülés. A képviselőház folyosóján ma nagy érdeklődéssel beszéltek erről és a beszélgetések során az ülés lefolyásáról ezek derültek ki:

Mikor tegnap Vertán Endre előadásában tárgyalták a javaslatot, felállott Molnár János apát, néppárti képviselő és hevesen kikelt a javaslat ellen. Ő, ugymond, *elvéleg nem barátja az ingyenoktatásnak*, mely különben is nagy lépés az államosítás felé. A javaslatban a katolikus iskolákkal szemben jogfosztást lát. Ő és elvtársai — folytatta — *napról-napra csalogtatók Apponyiban, akitől többet vártak és többet reméltek*. Apponyi az ő reményüket kulturpolitikájával nem töltötte be. *Aki korpa közé keveredik, — végezte támadását — az maga is liberális lesz.*

Apponyi nyomban válaszolt ezekre a vakmerő támadásokra. Nem tudja — ugymond — mi jogosította fel Molnárt, hogy vele szemben ilyen reményeket tápláljon. Vagyok olyan katolikus és vallásos ember, mint Molnár, *de mindenekelőtt magyar vagyok és a magyar állam érdekeit tartom szem előtt*. Azokat a reményeket, melyeknek teljesülésében maga Molnár sem hitt, nem lehet megvalósítani. Nincs olyan miniszter, aki azokat valóra váltaná, de ha akadna is, *az a fegyházba vagy a bolondok házába való*. Különben is — ugymond — az a mód és eljárás, amelyet eddig és most Molnár követ, oka lesz a népoktatás rohamos államosításának.

Igy folyt le a miniszter és Molnár közti párviadal, mely az első összeütközés Apponyi és a néppárt között. Apponyi javaslata különben is nagy veszélyben forgott a bizottsági ülésen. Azon ugyanis az előadón kívül összesen hatan voltak jelen és ezek közül hárman: Molnár János, Melczér Gusztáv (szász) és Goldis László minden szavazásnál a javaslat és Apponyi ellen szavaztak, a másik három: Vertán Endre, Gáspár János és Endre Mihály pedig a javaslat mellett, úgy, hogy minden kérdésben csak Sándor Gyula elnök szavazata mentette meg a javaslatot.

Érthető ezek után az az érdeklődés, mellyel a javaslatnak országgyűlési tárgyalása elé néznek.

Molnár apát különben kijelentette este, hogy ők Apponyival egymás személyét nem bántalmazták.

A haragos Justh.

A parlament munkája.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, június 4.

Még mindig nem simult el a Justh Gyula haragja. Még mindig duszog, hogy Apponyi sürgősen akarja letárgyaltatni legújabb javaslatát.

A politika mai hírel ezek:

Justh nem enged a vakációból.

Megírtuk, hogy Apponyi Albert gróf vallás- és közoktatásügyi miniszter még a szünet előtt kívánja letárgyaltatni az ingyenes népoktatásról és a gazdasági néptanításról szóló törvényjavaslatát; a kivándorlási bizottság elnökét pedig maga a bizottság hatalmazta föl arra, hogy tegyen lépéseket a kormánynál arra nézve, hogy a kivándorlási törvényjavaslatot még a nyári pihenő előtt tárgyalja le a Ház.

A képviselőház tekintélyes része azonban éppenséggel nem helyesli, hogy a nyári szünet előtt tárgyaljanak le ilyen tulontul fontos, melyreható és kiválóan nagy jelentőségű törvényeket, mint amilyenek Apponyi Albert gróf és Andrássy Gyula gróf miniszterek javaslatai is.

Ismertettük erre vonatkozólag Justh Gyula nézetét is. A képviselőház elnöke ma újból nyilatkozott e tárgyban.

— A legnagyobb határozottsággal jelentem ki, — mondotta, — hogy egyenesen a parlamentarizmus elvével tartom összeférhetetlennek azt, hogy ilyen fontos törvényjavaslatot olyan időben tárgyaljanak le, amikor a képviselők tulnyomó része már nem vesz részt a Ház tanácskozásain s miként tegnap is, az ülés megszakitásával állapítható csak meg a határozatképesség.

A képviselőház elnöke még azt is hozzászította, hogy ő a maga részéről latba fogja vetni egész befolyását, hogy ezeknek a törvényjavaslatoknak tárgyalását öszre halaszszák.

Ebben az esetben a kereskedelmi és földmívelési kormány beruházási javaslataival foglalkozik csak ezuttal a Ház, elintézné még az igazságügyminiszter be-terjesztett anyagát s minden valószínűség szerint már e hó közepén bezárnák a parlament kapuit. A nyári szünet előreláthatólag szeptember végéig fog tartani. A képviselőház munkarendjének dolgában különben tegnap délután tanácskozott

Justh Gyula, a képviselőház elnöke, Wekerle Sándor miniszterelnökkel. Justh Gyulának óhajtása az, hogy a képviselőház legfeljebb e hó 17-ikéig ülésezzen és másnap, június 18-án kezdődjen meg a nyári szünet.

A képviselőház pünkösdi szünete.

Fővárosi tudósítónk táviratozza: Ma délután 4 órakor Kossuth Ferenc lakásán rendes heti minisztertanács volt, amelyen a Ház munkarendjével foglalkoztak. Egyelőre csak abban állapodtak meg, hogy a képviselőház pünkösdi szünete szombattól jövő vasárnapig tart. Apponyi törvényjavaslatára nézve abban állapodtak meg, hogy az ingyenes népoktatásról szóló törvényjavaslatot még a szünet előtt tárgyalják, a gazdasági ismétlő iskoláról szólót pedig csak utána.

A bán Budapesten.

Rauch Pál báró horvát bán a mai napot is Budapesten töltötte és délelőtt az egyes minisztériumokban tanácskozott a referenssikkel.

Törvényjavaslat az állattenyésztés fejlesztéséről

Darányi Ignác ma törvényjavaslatot terjesztett be az állattenyésztés fejlesztéséről.

A javaslat 12 szakaszból áll s felsorolja azokat az állami kedvezményeket és segélyeket, melyek az ország szarvasmarha, sertés és juhállományának számszerű gyarapítására és minőségbeállítására szolgálnak. A javaslat szerint Budapest főváros területén, vagy annak környékén tenyésztés és haszonállat vásárlás, kiállítások, díjazások és árverések tartására alkalmasan berendezett, állandó jellegű telepet is létesítenek.

Csalás a Pesti Hazainál.

A csalót letartóztatták.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 4.

A Pesti Hazai Takarékpénztár *Józsefvárosi* főközpontjánál gyakran megfordult az utóbbi időben egy kicsomázott fiatal ember, aki egy Hein Johanna nevére kiállított 1200 koronás takarékpénztári könyvecskével jött oda és erre 50–100 koronás összeget vett ki. Ma megint megjelent a fiatal ember és egy tizenkétezer koronáról szóló takarékpénztári könyvet nyújtott át a pénztárnál azzal, hogy 10.000 koronát akar kivenni.

A pénztárnoknak gyanus volt a dolog, alaposan szemügyre vette a könyvecskét, megnézte az üzleti könyveket és mihamar rájött, hogy a takarékpénztári könyv meg van hamisítva.

A fiatal embernek nem tetszett, hogy olyan sokáig szórakoztatják s türelmetlenül kezdett. Megnyugtatták, hogy várjon egy kicsit, nincs pénz a kasszában, de mindjárt hoznak a kőspontból.

— Na, elég gyalázat, hogy a Pesti Hazainál nincs kéznél az a rongyos tízezer korona.

Végre aztán megjöttek — nem a pénzek — hanem a detektívek, s a dühösen tiltakozó hamisítót bevitték a Zrínyi-utcai főkapitányságra.

Itt kiderült, hogy *Lefant* Józsefnek hívják, foglalkozására nézve szabóság, aki Budapesten a Hársfa utca 88. szám alatt Hein Johanna kifőzőnél lakik. A meghamisított takarékpénztári könyv Hein Johannáé. Kredetileg 1200 korona, a szegény asszony megtakarított pénze volt a takarékkönyvben elhelyezve. Lefant el-

lopta a könyvet s apránként 1100 koronát szedte ki. Mikor már csak 100 korona maradt benne, a tolvaj szabólegény egy merész lépéssel próbált hirtelen nagy pénzhez jutni. Letartóztatták.

A t. Házból.

Hol van Héderváry?

*

Héderváry Lehel, a mentelmi bizottság előadója ma nem jelent meg a képviselőházban. Pedig szükség lett volna rá, mert az ülés végén mentelmi ügyeket tárgyaltak, s neki a honatyák bűneiről kellett volna referálni. Justh Gyula előző kétszer is szólította, de nem jelent meg. A jólelkű elnök bácsi először félretette a mentelmi ügyeket, hátha később előkerül az a lusta Héderváry? Az ifjú képviselő azonban csak nem mutatkozott. Amikor már nem lehetett halasztani a dolgot, Justh ismét elővette a mentelmi ügyeket. Sokan szerették volna ezekhez elővenni Héderváryt is, s tüvé tették érte a folyosót. De haszitalan volt. Justh ekkor haragosan jelentette ki:

— Kénytelen leszek a mentelmi bizottsághoz utazítani — a mentelmi bizottság előadóját.

A folyosón mindjárt csináltak is róla viccet.

— Látszik, hogy Lehelke csak pár év előtt került ki az iskolából — mondta a maliciózus Molnár Jenő — mert még most se felejtette el — a *tugdíját*.

*

A büntető törvénykönyv módosításának tárgyalásakor és ma az ügyvédi nyugdíjtörvény tárgyalásakor egymásután jelentkeztek a szaktudósok, a jogászok, akik mind olyan beszédeket mondtak, mintha az igazságügyminiszeri tárcára pályáznának. (A történelmi hűség kedvéért megjegyezzük, hogy a legtöbb szónok ma nem az üléssteremben, hanem a folyosón mondta el beszédét.) A törekvő képviselők szónoklatait rendkívül türelemmel hallgatta Günther igazságügyminiszer s amikor megismertették őt a csevegések célzatával, csak ennyit mondott:

— Hát hiszen én nem bánám, ha több igazságügyminiszeri állás lenne s akkor őket ki lehetne elégíteni. De mert csak egy van: ezt nem adhatom oda nekik, mivel nem tudnának rajta osztozkodni.

Ez a nézet helyesléssel találkozott és Veisz Jullán, az alkotmánypárti képviselő hozzáfűzte a következő megfigyelését:

— Magyarországon sok mindennel hasonlóképen vagyunk. Amíg a külföldön a munkálkodó emberek más és más téren érvényesülhetnek és van min osztozkodniuk, addig nálunk legtöbbször a hivatali állásokat osztomólják. Vagyis, hogy más hasonlatot mondjak: a míg külföldön nagy pénzek hevernek a földön s azokon osztoznak, addig nálunk csak egy hatos van s ezt hol az egyik szerzi meg, hol a másik, ez a hatos gyakran változtat gazdát és mindig, valahányszor valaki megszerzi, a többi megrohanja, hogy elvegye tőle.

*

A folyosón — minthogy odabent a teremben csupa szakdolgozat tárgyalnak — viccekkel szórakoznak a b. házat boldogító atyák. *Mussa* Gyula a nagy unalom között ezt a történetet mondta el:

Dunapatszának nagyon szép hangú harangja volt s a szomszédos hártalak attól félték,

hogyha az ő községükbe hatol a harangszó, hát átcsábítja a népet Patajba.

Énnélfogva a községházára gyűlést hívtak össze és elhatározták, hogy a pataji harangszó ellen *drótot húznak a község határára*.

Szász József is mondott még egyet:

Amikor földrengés volt a szobájában, az asztal mellett ült és felkiáltott:

— Julcsa, földrengés van!

Erre a szobaleány felugrott és gyorsan betette az ablakokat.

— Miért tette be az ablakokat? — kérdezte *Mussa* Gyula.

— Azért, nehogy a földrengés az ablakon át bejöjjön! — felelte Szász József, mire az összes hallgatók eljajultak.

A hasban felejtett gummicső

Ítélet egy érdekes rágalmasági pörben.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, június 4.

Lapunk mai számában írtunk már arról, hogy egy budapesti asszony följelentette a budapesti Szent János kórház főorvosát, aki operáció alkalmával a nő hasában felejtett egy nagy gummicsövet. A följelentésre megindult a vizsgálat, amit azonban meg kellett szüntetni, mert az orvos ellen nem tudtak bizonyítékokat fölhozni, hogy gondatlanság következtében történt e a szerencsétlenség. Erre az orvos az asszony ellen fordult s hamis vád miatt följelentette a budapesti törvényszéknél, amely ma hozott ítéletet az ügyben. A mai tárgyalásról ezeket jelentik:

A budapesti törvényszék tovább folytatta *Manninger* Vilmos dr.-nak *Várad* Lipótné ellen indított pör tárgyalását.

Kihallgatták az asszony apósát, *Strauser* Ignácot, aki elmondta, hogy a kórházból ő vitte haza *Várad* né. Az ápolónő mindössze csak azt az utasítást adta, hogy a nő meleg fürdőköt használjon. Sem arról, hogy testében eső van, sem pedig, hogy be kell neki járnia utókezelés végett, nem volt szó.

Ugyanent vallott a *Strauser* József tanu is. *Strauser* Miksa és *Strauser* Miksáné tanuk vallják, hogy fürdés közben ők segítettek *Várad* nének. Látták, hogy a seb teljesen be volt forrva és gyógyulva s belőle nem látszott ki a drain cső. Ebből *Tarján* Mihály dr. védő azt következteti, hogy *Manninger* dr. ama érvelése, hogy a genny további levezetése végett hagyta benn a testben a csövet, meg nem állhat.

Szegvári István dr., államvasuti orvos szintén megvizsgálta odabaza *Várad* né. Neki sem volt még csak sejtelme sem arról, hogy a drain cső benne van a testben. Ilyet nem is vett észre, pedig kétszer is megvizsgálta a sebet. Csak nyolc napra rá, amikor a seb fel-faxadt és érte jöttek, akkor tudta meg, hogy idegen tárgy forrott be a sebbe.

Ezután *Ajthay* Sándor dr., az egyetem rektorának szakvéleménye következett. *Ajthay* dr. szerint azért, mert *Várad* né följelentést tett *Manninger* dr. ellen, őt a gondatlanság vádja nem terhelheti. Neki az a meggyőződése, hogy az asszony joggal hihette, hogy mulasztás történt. Még a legnagyobb intelligenciával bíró betegek is ez lett volna a meggyőződése. *Ez az orvos mártírsága!* Sokszor a körülmények annyira ellene lássanak bizonyítani, hogy a laikus joggal hiheti, hogy a baj kuforrása az orvos. Ezt a tövist el is kell viselnie az orvosnak s még csak nem is kérhet érte elégtételt.

Ezután a tárgyalást félbeszakították. Később *Héderváry* ügyész tartotta meg vádbeszéd-

dét. Utána Farján Mihály dr. védőbeszéde következett.

A bíróság Váradinét a hamis vád büntetése alól felmentette, ellenben ellátta hatóság előtti régalmazásért 50 korona pénzbüntetésre. A védő fölébbezett.

Az aradi bankszakértők

★

A magyar bankszakértők csoportját — mint biztos forrásból értesülünk — kibővítik az országos nevű közadósokkal is. Aradról is több kiváló közadóst hallgat meg a bankbizottság. Erre a hírre felkerestem a meghívottakat, akik az alábbi véleményeket adják majd a bizottságnak.

Hegedüs Árpád:

— Nevetséges. Mit akarnak az önálló jegybankkal? Nincs rá szükség. Magyarországon az önkezelés szerint a fennálló körülmények között el lehet helyezni ezer millió korona értékű váltót és én mégis megbuktam. Az ilyen ország nem érdekel meg külön jegybankot. De ha a postatakarékpénztárt egy lehetne reformálni, hogy minden javított kiadásu könyvecskét kifizetne, ám csináljanak belőle jegybankot. A jegybanknak elsősorban szerelmi ügyek bonyolításával kellene foglalkozni. Alaptőkének elég volna 200 korona.

Szelle József:

A jegybankot könnyen meg lehet csinálni. A bank többet vegyen kölcsön, mint amennyit ő ad kölcsön. A kamatok számításánál nem kell skrupulózusnak lenni. A kamat sohasem lehet elég magas. Ajánlatos volna, ha a jegybank időnként fizetéseképtelenséget, jelentene és előnyös kiegyezést kötne. Ez ha nem is szilárdítja a hitelt, de növeli a vagyont. Az alaptőke lehetne vagy háromezer millió.

Halász Henrik:

A külön jegybankot meg kell csinálni. Pénzre mindig van szükség és ha ezen tanácsomat megfogadják, mielőbb nyélbe ütök ezt a kis ügyet, mert talán még sohasem volt olyan nagy szükség pénzre, mint most. A jegybank céljaira legmegfelelőbb helyiségnek tartom árván maradt aradi üzletemet. Alaptőke nem kell, én is anélkül kezdtem, mégis kijutottam Amerikába. Ha nem válna be az üzlet, majd ide künn szerzek állást a jegybanknak.

Krivány János:

A kérdés fontos, de sokkal fontosabb a pénztárnok személyének helyes megválasztása. Mint üzletág fényesnek ígérkezik árva pénzek elkezelése, ennél az üzletágnál nagyon szép eredményt lehet elérni. A magyar jegybank aranytartálékára nem helyeznék súlyt, mert ez nehezen kezelhető, csak inkább tartanám az értékpapír tartálékot, melynek helyettesítése más papirokkal nem olyan körülményes, mint az aranyé.

Bács Nándor:

Amennyiben váltószámszámítással is foglalkoznék a jegybank, egészséges vállalatnak tartom. Az összes váltókért szívesen vállalom a zsidót.

Elstratngl Izidor:

Nem tartom helyesnek, hogy a bankbizottság Hegedüs, Szelle, Halász, Krivány és Bács Nándor urakat hallgatta meg. Ezek az urak több ízben fordultak hozzám váltószámszámítási ügyben és én, aki pedig egy-két millióig szívesen állok a közönség rendelkezésére, az ő váltóikat kénytelen voltam visszautasítani. A magyar jegybank helyesen teszi, ha jól választja meg cenzorait, mert amint annak idején az osztrák-magyar bankot is figyelmeztettem erre, úgy most is hangsúlyozom, hogy én váltóügyekben nem ismerem tréfát. Egyebekben mindig szívesen szolgálok tanácsokkal és az alaptőkét ötvenezer millióban vélem megállapítani, mert ez olyan összeg, amivel már lehet valamit kezdeni.

Daru.

Gyilkos merénylet Dreyfus őrnagy ellen.

Véres zavargások Zola temetésén

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Arad, június 4

Hossza készülődés és harc után ma volt Zola Emil hamvainak ünnepélyes eltemetése a francia nagyok Pantheonjában. Ez a megtiszteltetés, melylyel a francia nemzet már régóta tartozik nagy írójának, szenzációs eseményeknek lett előidézője. A francia royalisták, nacionalisták és klerikálisok véres tüntetést rendeztek Zola, a köztársaság és a temetésen jelen volt Dreyfus őrnagy ellen és a tüntetések közepette egy nacionalista és egy katonai lapnak szerkesztője kétszer Dreyfusra lőtt. Az egyik golyó Dreyfus karján elég súlyos sebet ejtett. A felbőszült tömeg véresre verte a merénylőt.

A szenzációs eseményekről itt következik tudósításunk:

Tüntetések a temetésen.

Kétszáz royalista diák még tegnap gyűlést tartott, hogy tiltakozzanak Zola holttestének a Pantheonba való vitele ellen. Nagyrésztük be akart hatolni a Pantheonba, amely a mai ünnepre való tekintettel gazdagon fel volt díszítve. „Le Zolával. éljen a király” kiáltásokkal vonultak az ajtó elé. A rácstól a rendőrség elűzte őket. A monarchista párt már tegnap készülődött arra, hogy a mai napra nagyarányú tüntetést rendezzen.

A nagy író holttestét tegnap este exhumálták a Montmartre-temetőben; minden különösebb szertartás nélkül a Pantheonba vitték és egy katafalkra helyezték. A költőnek néhány benső barátja és Zoláné voltak jelen az átszállításnál. A Pantheon előtt nagy embertömeg verődött össze és az odaérkező Dreyfus! valóságosan üvöltéssel fogadták. Ordítottak, füttyöltek, apró sipokkal tüntettek Dreyfus és Zola ellen. Végre lovasrendőrök tisztították ki a teret.

A koporsó mellett Dreyfus őrnagy, Mirbeau Octav, a hírneves író, Zoláné és annak gyermekei virrasztottak.

Ma délelőttre volt kitűzve az ünnepélyes temetés ideje. Az erről szóló első táviratunk ezeket mondja:

Páris, június 4. Ma délelőtt volt Zola hamvainak ünnepélyes elhelyezése a Pantheon disztribútójában. Az ünnepélyes szertartás folytonos tüntetések között folyt le. A royalisták és a klerikálisok tüntettek a köztársaságiak ellen. Több összeütközés volt és a rendőrség több mint száz embert letartóztatott. A tüntetések közben egy ismeretlen ember a szertartáson jelenlevő Dreyfus őrnagyra lőtt, akít a golyó kezefején sértett meg. Az eset óriási szenzációt keltett.

A merénylet részletei.

Későbbi táviratok ezeket mondják:

A szabadelvű, radikális és szocialista körökben a nacionalisták mai csufos tüntetése óriási elkeseredést keltett. A merénylet annál is inkább feltűnő, mivel azt egy intelligens osztályba tartozó ember követte el: Gregori, a Golois című nacionalista lapnak és a France militaire című lapnak szerkesztője. Gregori hatvanhárom

éves ember, aki abban a pillanatban követte el a merényletet, midőn Fallieres elnök a Pantheon elhagyva, a csapatok defilrozását akarta megnézni. Gregori közel állott Dreyfushoz és abban a pillanatban, mikor a közönség érdeklődése az elnök felé fordult, két lövést intézett Dreyfus ellen. Az egyik golyó Dreyfust karján találta, a másikat sikerült Dreyfus testvéreinek, Mathieu Dreyfusnak, aki az őrnagy mellett állt, eltéríteni testvéréről úgy, hogy Gregori karját félrerántotta. A golyó igen mélyen hatott be Dreyfus karjába, anélkül azonban, hogy csontot sértett volna. Dreyfus nem panaszkodik fájdalomról és azt hiszik, hogy a sebesülés nem fog súlyos következményekkel járni. Clemenceau miniszterelnök és a kabinet összes tagjai egész nap tudakozódtak Dreyfus hogyléte felől.

A megölt merénylő.

A merénylet pillanatában a tömeg között óriási pánik támadt. A körülötte álló emberek közül számosan a merénylőre dobták magukat és üllegetni kezdték. Gregori arca nemsokára tele lett vérrrel. A felbőszült tömeg ezután a ruhát kezdte róla letépni és a rendőrségnek óriási fáradságába került őt kiszabadítani a tömeg karjai közül. Gregorit kerülő uton a rendőrségre szállították és ott kihallgatták. Kijelentette, hogy ő mint militarista lőtt Dreyfusra, hogy tiltakozzon a hadseregnek egy Zola-ünnepélyen való részvétele ellen. Amikor Gregorit a rendőrségtől kocsiban a gyűjtőfogházba vitték, a tömeg fenyegetés közepette megtámadta a kocsit, úgy, hogy a rendőrségnek kellett megvédeni Gregorit a tömeg dühétől.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* Komlóssy Emma a Népszínházban. Fővárosi tudósítónk írja: Komlóssy Emma, a Népszínház volt művésznője visszatér régi sikerének színhelyére, a Népszínház Vigoperába. Az igazgatóság — hír szerint — a távozó Ney Leona grófnő helyébe szerződtette Komlóssy Emmát.

* Fedák Sári színháza. Június 9-én kezd meg működését Fedák Sári színházulata a berlini Deutsches Theaterben. Fedák, a jelenleg a Vígoperában működő Reinhardt színház igazgatójától bérelte ki a színházat egy havi időtartamra. Június 9-ikén Verő György Cleopatra című darabja kerül színpadra német fordításban. Egy újságíró ma beszélt Reinhardt igazgatóval Fedák új vállalatáról:

— Valószínűnek tartom, mondja Reinhardt, hogy Fedák vállalkozása sikerülni fog, mivel a közönség nagy érdeklődéssel viseltetik a magyar művésznő iránt. Ha esetleg anyagilag sikertelen maradna a vállalkozás, Fedák azt egyedül a rossz évszákának tudhatja be.

* Mozgófénykép a törvényszéken. Számtalan esetben egy kis véletlen folytán irtózatott bűntények kerültek napvilágra. A gonosztevők sokszor figyelmen kívül hagynak olyan momentumokat, melyek végzetessé válhatnak rájuk nézve. Szenzációsan érdekes például egy gonosztevőnek egy mozgófénykép által történt leleplezése. A gyilkos, mikor kivégezte áldozatát, a szerencsétlen meggyilkolt leányát fogatja el gyilkosként. Nemtelen bosszúvágyát így tölti ki a szegény leányon, aki visszautalotta szerelmét. A bíróság összeül és a szerencsétlen leány híába erősítgetné ártatlanságát, ha a véletlen segítségére nem jön. A leány jegyese, aki a meggyilkolt mozgófénykép vállalatának üzletvezetője, felfedezi, hogy a gyil-

kosság idején épen működésben volt kinematográf gép az egész borzalmas jelenetet lefényképezte. A törvényszék előtt lejátszatja a rémtettet és a valódi gyilkost, aki a hallgatóság körében nyugodtan nézi a szegény leány vergődését. börtönbe juttatja. Drámai erővel megcsinált kép az *Urania* színháznak és a szenzációs műsor száma, mely még a legridegebb embert is megindítja. A közönség a csodálkozás és a borzalom egy nemével nézi ezt a képet, melynek befejezése szinte kiengeszteli az izgalmakért. Ehhez fogható csodálatos képet csak a legnagyobb fantázia nyomán lehetett ilyen fényesen megcsinálni.

* Párisi estély az Urániában. Tizenöt rendkívül érdekes és szellemes pikáns párisi mozgókép mutat be pénteken este 10 órakor az *Urania* színház. Nagyszerű pikáns képek ezek, melyek összeválogatásánál minden selejtes pornografiát mellőzött az *Urania*. A mozgóképek között nagyszerű pikáns vettett képek szórakoztatják a közönséget.

Moltke II.

Elcsapott nagykövet.

Az olasz király közbelépése.

— Az *Aradi Közlöny* távirati értesítése. —

Arad, június 4.

A Harden—Moltke pör izgalmaihoz hasonló nyugtalanság tartja most fogva az olasz főváros előkelő köreit. A németországi botrányok ugyanis csaknem megismétlődtek Rómában, ahol egy nagykövet ellen homoszexuális vádat emeltek és maga Viktor Emánuel lépett közbe, hogy a diplomata elbocsáttassék állásából.

A föltűnő ügyről ezeket jelentik:

A szóbanlévő nagykövet *Méli*, akit Svájc küldött Rómába két évvel ezelőtt. Mélinek nagy és előkelő összeköttetései vannak és csak így sikerült őt nagykövetnek kineveztetni. Tudnillik Svájcban nem nagy bizalommal voltak a diplomata iránt, mert a homoszexuális vádak minduntalan hallhatók voltak ellene, anélkül azonban, hogy bizonyítani lehetett volna a súlyos vádat.

Ez a pletykaszerű vád elkísérte a nagykövetet Rómába is, ahol néhány héttel ezelőtt egyre erősebb lett a gyanu ellene. Ugyanis *Méli* megismerkedett az olasz királyi testőrség egyik fiatal tagjával, akivel állandó levelezésben állott akkor, amikor a testőr nem volt Rómában.

Egy levél, amit a nagykövet írt, nagy botrányt okozott a testőrség körében. A nagykövet ugyanis arra kérte a fiatal testőrt, hogyha hazajön, várni fogja a vasuti állomásnál és majd együtt elmennek *Méli* lakására, ahol kellemesen eltöltetik az időt.

A levél nyilvánosságra került és mindenfelől követelték a nagykövet elmozdítását. *Méli* azzal védekezik, hogy semmi erkölcstelen szándéka nem volt a testőr ellen, csak le akarta festeni a fiút és modelnek szerette volna főhasználni.

Mindennék dacára Viktor Emánuel olasz király hivatalos formában kérte a svájci szövetségi tanácsot (képviselethez), hogy a nagykövetet hívják vissza. Ezt a szövetségi tanács meg is tette. Ennek ellenére *Méli* kijelentette, hogy nem hagyja el állását, mert a vádak alaptalanok. A renitens nagykövetet erre ma a szövetségi tanács erőszakkal távolított el állásából. *Méli* ellen a büntető eljárást is megindították.

Állandó kabaré Aradon.

Beadvány a városi tanácshoz.

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, június 4.

Az aradi városi tanács iktatójába ma hosszú kérvény érkezett. A beadványt *Lits* Antal aradi hírlapíró és társai írták alá és arra kéri a tanácsot, engedje meg, hogy Aradon állandó jellegű kabarét létesítsenek.

A beadványt különben szösz szerint írt közzöljük:

Tekintetes Törvényhatósági Bizottság!

Tisztelettel alulírottak azon kérelemmel járulunk a tek. törvényhatósági bizottság elé, hogy részünkre kabaré-előadások tartására egész évre szóló engedélyt kiadni méltóztassék. Tudomással bírunk arról, hogy ezen engedély kiadása ma helyhatósági szabályrendeletbe ütközik s éppen azért fordulunk kérelmünkkel a város közgyűléséhez, hogy ezen szabályrendeletet módosítani méltóztassék.

(Kabaré és színház.)

Sok írást írtunk felvonultatunk annak bizonyítására, hogy a mai színművészet a törvényhatóság részéről olyan gyámkodást nem igényel és — last not least — nem érdemel, mint amilyent ez a szabályrendelet nyújt, amely tudvalevőleg megtiltja, hogy a város területén a színházi szezon tartama alatt kabaré-előadások tartassanak. Tessék elhinni: sajnálatosan gyenge lábon állna a magyar kultúra s ebben a színművészet, ha létét ma is ilyen intézkedésekkel kellene biztosítani. S hogy tényleg nem áll ilyen gyenge lábon: ime, azt bizonyítja az is, hogy mi szintén művészeti intézmény létesítésére kérünk a tek. törvényhatósági bizottságtól engedélyt. Ha Arad intelligenciája még ott tartana, hogy kényszerítő eszközökkel kellene betérni a színház nézőterére, akkor nem volna elég fejlődött ahhoz sem, hogy a színház mellett más művészeti intézmények is boldogulni tudjanak. Ha pedig, amit mi tagadunk, csakugyan nem volna elég fejlett, akkor kettős ok van arra, hogy a színházi idény alatt más, könnyebb zsánerű művészi előadások is rendelkezésre álljanak a publikumnak, mert ezek nem elvonják, hanem épen ellenkezőleg: nevelik a közönséget a színház számára.

(Választott idők.)

Hogy tepsótt utakat elkerüljünk, nem hivatkozunk arra, hogy a színházi előadások műsora ma már nem az, amelyért annak idején a törvényhatóság eltiltotta az orfeumoknak és daltársulatoknak szereplését a színházi szezon alatt, viszont az orfeumok, illetőleg a kabarék sem azok ma már, amelyek akár erkölcsrendőri, akár más tekintetből hatósági ellenőrzést vagy gyámkodást igényelnének. Egyszerűen megváltozott a helyzet még pedig alaposan azóta, hogy a szóbanforgó szabályrendelet létesült s mi tisztelettel kérjük a tekintetes törvényhatósági bizottságot: méltóztassék azt akként módosítani, hogy alulírottaknak egész éven át megengedjék a kabaré-előadások rendezése.

— Ha mégis volnának olyan — szerintünk jogorvissággal épen nem bír — nézősek, melyek az általunk kért engedély kiadását a színházra nézve károsnak tartanák, ezek eloszlására kérjük az engedélyezés feltételét kikötni azt, hogy az általunk rendezendő kabaré előadások mindenkor csak a színelőadások befejezése után, tehát este 10 órakor kezdjenek. Ebben az esetben nem lehet tartani

attól, hogy a mi kabarénk konkurrensa lesz a színháznak, mert a színelőadások tartama alatt előadás nem lesz, sőt mintegy kényszeríteni fogja a közönséget, hogy ha este tíz óráig el akarja tölteni az idejét, úgy ezt a színházban töltse el s onnan — amint ez általában szokás — menjen vendéglőbe, ahol egyben kellemes, magas színvonalon álló, előkelő műsori kabaré-előadást is élvezhet.

(A nagyváradi példa.)

A fővároson kívül nem Arad volna az egyetlen hely, ahol a színházi szezon alatt is tartatnak orfeum — tehát nem is kabaré — előadások. A szomszédságunkban: Nagyváradon kellemes békességben megférnek egymás mellett egész éven át a színház és az orfeum s alig állíthatná valaki, hogy a színelőadások számára Nagyvárad rosszabb állomás volna, mint Arad. Legalább is abból, hogy a nagyváradi daltársulat jobb mint az aradi, az ottani színelőadások magasabb színvonalon állanak, mint az aradiak, az következik belőle, hogy a nagyváradi színművészet épenséggel nem snyil meg a daltársulatok szereplését. Meggyőződésünk, hogy az a tudat, hogy a közönségnek módjában van a rossz színházi előadásokat a kabaré látogatása által nélkülözni, a színelőadást csak ösztönözni fogja jobb társulat szervezésére s jobb előadások produkálására. Nos, ez csak nem lesz ártalmára az aradi színművészetnek.

Állítjuk azonban azt is, hogy az orfeumoknak, mindenféle daltársulatoknak korlátlan bebocsátása hirtelen, átmenet nélkül s indokolatlan megnyitása volna azoknak a csatornáknak, amelyeket a város törvényhatósága közérkölcsei szempontokból eddig — s ez volt a másik véglet — teljesen hermetice elzárt. Véleményünk szerint a színházi szezon tartama alatt Aradnak teljesen elegendő volna egy kabaré-társulat, a színházi idényen kívül pedig, mint eszé szerint is, korlátlan számban volnának az engedélyek kiadandók.

(Uj jöveletti ferrás.)

Ez nemcsak forgalmi uton, tehát közvetve, hanem közvetlenül és a város pénztára szempontjából is hasznos intézkedés volna: egyrészt az engedélyezési díjak, melyek naponként kifizetendők, az egész éven át jelentékeny összeggel szaporítanak a város jövedelmét, ezenkívül is mi magunk részéről kötelezzük magunkat, az engedélynek részünkre leendő kiadása esetén arra, hogy az előadások megkezdésétől mindennap, melyen előadást tartunk, 10, azaz tíz koronát fizetünk be a város pénztárába, az előírt napi játszási engedélydíjon kívül. Ez évenként mintegy 6—8000 koronát hasznos jelentene a város háztartására nézve s ez az összeg — úgy hisszük — nem megvetendő. (Egy évben csak 365 nap van. A szerk.)

Mind ezek után tisztelettel kérjük a tek. törvényhatósági bizottságot, hogy részünkre a vonatkozó szabályrendelet megfelelő módosítása útján kabaré-előadásoknak egész éven át leendő rendezésére a fent leírt feltételek szerint engedélyt adni méltóztassék.

Teljes tisztelettel

Lits Antal
és társai.

MULATSÁGOK.

(—) A gyoroki iparos olvasó-kör e hó 8-án, Pünkösöd másodnapján a kies fekvésű Kecskésen, saját könyvtára javára júniást rendez. Belépti díj: személyenként 1 korona ssalád-jegy 2 korona. Kedvező len idő esetén a mulatságot jövő vasárnap tartják meg.

Szentkereszthy Zsigmond báró bucsuja.

Az ar. törvényszék birói létszámát szaporítják.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 4.

Szentkereszthy Zsigmond báró, a nagyváradi llyi tábla elnöke három hetet töltött hon, hogy megvizsgálja az aradi királyi tényszék és járásbiróság munkásságát. Mikor Aradra jött, lapunk vezető heh tuzás kerülésével, de a teljes igazságn megfelelően sötét színekkel rajzoltuk azt az állapotot, melyben a birói van. Megmondottuk őszintén és lepletenül, hogy a jogkereső közönség má hosszabb idő óta nincs megelégedve ügyek elintézésének hosszadalmassá miatt és maga a birói kar, mely mesztített s emberi erőt sokszor túlhaladóunkával iparkodik magas színvonalu tuzának megfelelő ítéleteit ideje korán és közönség érdekeinek megfelelő gyorsasággal meghozni, sajnosan kénytelen konstálni, hogy a hiányzó munkaerő pótlásak késedelme milyen ki nem javítható rokat okoz. Kifejeztük amareményünkre hogy a tábla elnöke, aki maga is agkiválóbb magyar birák között foglal helyet, észre veszi a bajt s az igazságszolgáltatás érdekében megtesz mindent aormánynál az anomáliák gyógyítására.

Szentkereszthy báró ma fejeste be hivatalos vizsgálatát örömmel kell megállapítanunk, hogy bucsu beszédében, melyet a köréje gyűlt birói hoz intézett, a leghatározottabb alakban felelt ki, hogy a munka felhalmozódásának öról meggyőződött és a legrovidebb idő all megtesz mindent arra nézve, hogy ezek azok megszűnjenek. A tábla elnöke kijelentte, az őt bizalommal és szeretettel körülvevő iról kar előtt, hogy a birói létszám szaporítást személyesen fogja az igazságügyminiszternél sürgetni s ha lehet több, de egy birói tás kredítást biztosra ígerte.

Ma déutánéggy órákor kérette magához a törvényszék ról karát, melynek munkásságát a tábla elnöke három héten át a legaprólékosabb árnyalig megfigyelte. Személyes és közvetlen érintkezésből, a legkollégialisabb és legszívélyesebb hangu beszélgetések alkalmával is, de meg a égig hallgatott tárgyalásokon hallotta és látta a birák munkásságát, melyről szívélyes bucsusa alkalmával az elismerésnek legmelegebb hangján nyilatkozott.

Éles szemre észre vette a hiányokat, de sietett kijelenteni, hogy ezeket nem szabad a kválitás rovására írni. Megállapította, hogy a birák létszáma feltétlenül szaporítandó és személyes tapasztalást Günther Antal igazságügyminiszter tudomására fogja hozni személyesen.

A jegyzői kar, mely a birákkal váltva veszi ki részét az öríási munkából, szintén méltányos és igazságos főnökének ismerte meg a tábla elnökét Szentkereszthy báró még a mai nap folyamán intézkedett, hogy Gillányi Arhur és Kovács Sándor dr. a járásbiróságtól a törvényszékhez osztassanak be s kijelentette, hogy a jegyzői kar a jövőben tizenöt főből fog állani. A birákat továbbbi bizalomra és kitartásra buzdította, majd mindegyiktől elbucsuva, megköszönte nekik azt a lankadatlan erőlködést, melyet eddíg is tanusítottak.

Szentkereszthy báró holnap reggel kezdi meg az aradi törvényszék területén fekvő járásbiróságoknál a hivatalos vizsgálatot. Reggel hat órákor utazik Raadra.

A rendőrségdtiszti állás.

Zugolódnak a városházán.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 4.

A városnál megüresedett rendőrségdtiszti állásra beérkezett kérvények sorsa felett ma döntött Károlyi Gyula gróf főispán, akinek az állásra való kinevezés jogkörébe tartozik.

A főispán ma átiratlag arról értesítette Arad város közönségét, hogy a megüresedett állásra Mikes Gábor dr. ügyvédjelöltet nevezte ki. Mikes dr., aki a legutóbbi közgyűlésen a fogalmazói állásra megajított szavazás alkalmával is tekinélyes összegű szavazatot kapott, biznyára egyike lesz a város legderekasabb tisztviselőinek. Munkakedvet és tudást vizsgával új tisztiségébe s ambicióval fogja betölteni azt a helyet, ahová vágyott s ahova ma a főispáni kinevezés el is juttatta. Állásában kétségkívül gyorsan fog emelkedni. Azonban be kell számolnunk arról is, hogy a ma nyilvánosságra jutott kinevezés a város szolgálatában álló tisztviselői kar néhány tagjánál elkeseredéssel, elégedetlenséggel találkozott.

A pályázók között hét vagy nyolc olyan tisztviselő foglalt helyet, akik már hosszabb idő óta állanak, napidijasi fizetéssel a város szolgálatában. Ezek a tisztviselők, akik nem először vesznek részt pályázatban, azt hiszik, hogy mellőztetés érte őket s azért elhatározták, hogy a város szolgálatából kilépnek.

Abban a hiszemben élnek ugyanis, hogy a mellőztetés azért érte őket, mert minősítésükben hivatalfőnökük kedvezőtlenül nyilatkozott róluk s ők ezt meg nem érdemelt sérelemnek tekintik. Ugy okoskodnak, hogy nyolc év alatt elkellott dölnie annak, vajjon egy tisztviselő megfelel-e annak a feladatnak, mely reá vár. A pályázók legnagyobb része, nona írni ki fizetést huz, fogalmazói munkát végez s meggyőződésük szerint kifogástalanul és közmegelégedésre teljesítik munkáikat.

Azok neve, akik ma hivatalos helyen kijelentették, hogy a város szolgálatából kilépnek, Boross Károly és Fenesán János. Egy harmadik tisztviselő is így határozott, de még nem állapította meg távozás idejét. Boross, aki a rendőrség iparügyi osztályában dolgozott, már szombaton távozik a városházáról. Fenesán, aki a kihágási biró mellé van beosztva, szeptember elsején válik meg állásától. Ugy Boross mint Fenesán önálló munkát végeztek. Boross például, míg Varjassy Lajos dr. legutóbb három hétig szabadságon volt, egyedül végezte az iparhatósági biztosai teendőket.

Azt hisszük azonban, hogy az elkeseredett tisztviselők hamisan ítélik meg a kinevezés tényét. Mikes dr.-t nem az ő mellőztetésükkel nevezte ki a főispán, hanem azért, mert a rendőrségdtiszti állásra feltétlenül jogvégezt embert kellett meghívni. Ez az állás ugyanis a bünyügyi osztályban van szervezve s a tisztviselőnek perrendtartásszerű kihallgatásokat kell végezni, nyomozásokat lefolytatnia s csak az állás érdekét tartotta biznyára szem előtt a főispán, mikor jogvégezt embert nevezett ki.

Szabadulás a tébolydából.

Vadassy László teljesen meggyógyult.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 4.

A mult esztendő nyarán a Wesselényi-utcában történt véres drámának hőse, Vadassy László kereskedősegéd ma dél előtt kiszabadult a tébolydából, hova elmebajának gyógyítása végett internálta az aradi ügyészség. Kilenc hónapi gyógykezelés teljesen helyreállította a fiatal ember egészségét, aki most egy új és jobb élet megkezdésére indul.

Annak idején sokáig az egész várost irgalomban tartotta az a hármás merénylet, mely augusztus 25 én a déli órákban történt a Wesselényi-utcában. A merénylet hőse Vadassy László 28 éves aradi illetőségű fűszerkereskedő volt, aki mintegy két esztendővel ezelőtt Budapestre ment és különválva élt feleségétől, Balcsó Ilonától, özvegy Balcsó Antalné leányától. Felesége itt Aradon volt nevelőnő, kis Erzsike nevű gyermekük pedig özvegy Balcsónál lakott. Vadassy összeférhetetlen, iszákos természetű ember volt, aki ugyan többször próbálta visszahívni feleségét, de az nem volt hajlandó, mert félt attól, hogy férje rosszul bánik vele.

Augusztus 25-én Aradra jött Vadassy azzal a szándékkal, hogy feleségét és gyermekét Pestre viszi. Elment anyósának Wesselényi-utca 12. számú lakására. Az asszony és Vadassy között heves összeszólalkozás támadt. Vadassy magából kikelve, fenyegetni kezdte az asszonyt. Ezt meghallotta a szomszéd szobában időző László Dániel kereskedő segéd, aki rosszat sejtve, telefonált a rendőrségre. A rendőrségről Rédl János és Horváth Gyula detektívek azonnal Balcsóné lakására mentek. Eppen a kapu alatt találkoztak Vadassyyal, aki erre beszaladt a lakásba, rálőtt anyósára és kis gyermekére, majd az ezeknek segítségére siető Horváth detektívre.

A megsérültek sebe szerencsére nem volt életveszélyes, úgy hogy hosszabb-rövidebb idő alatt mindnyájan meggyógyultak sebeikből. A menekülő Vadassyyt a Kórház-utcában elfogták és vizsgálati fogságba helyezték.

A hivatalos eljárás folyamán az aradi törvényszéki orvosok, majd az országos megfigyelő intézet, hova Vadassyyt elszállították, megállapították, hogy az a tett elkövetésekor beszámíthatatlan állapotban volt és különben is agyát a mértéktelen ivás erősen megtámadta. Vadassyy ekkor a fogházból az aradmegyei kórház elmeorvos-osztályába került, a hivatalos eljárást pedig megszüntették ellene.

A kórházi gondos kezelés már hamar megáltszott Vadassyy egészségi állapotán. A szeszitaloktól távollartották és ezért rendszertelen agyműködése is folyton javult. Hozzátartozóinak a kórházból az utóbbi időben teljes épelméjűségre valló levelet írt és kérte orvosait, hogy engedjék ki a tébolydából. Az orvosi megfigyelések csakugyan konstataáltak Vadassyy teljes épelméjűségét, mire a budapesti igazságügyi orvosi tanács határozatára a mai napon kiengedték őt a tébolydából.

A szerencsétlen sorsu embernek első utja ekkor anyósa lakásához vezetett. Törödelmes hangon kért bocsánatot anyósától, kis gyermekétől, feleségétől és kijelentette nekik, hogy most egy új és boldogabb életet akar kezdeni. Ezután felment a városházára, felkereste ott Horváth detektívet és tőle is megindító hangon kért bocsánatot tettéért.

Homoszexualitás

a német császár családjában.

Wedel kamarás bünei.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, június 4.

Az Eulenburg herceg ellen folyó bűnpörnek olyan szenzációs fordulata van, amely egész Berlint izgalomban tartja. A vizsgálóbíró előtt több tanu azt vallotta, hogy a német császár tulajdonában lévő *Princessin* nevű villában, amelyben *Wedel* Edgárd gróf császári kamarás lakik olyan teaestélyeket rendeztek, amelyeken a német fejedelmi családok több tagja s a császár több rokona homoszexuális orgiákat ült. *Wedel* volt az orgiák főrendezője. A vizsgálóbíró erre Eulenburgot is kihallgatta, aki hosszú tagadás után megtörtén valotta be e vádak igazságát. A feltűnő valomást táviratban közölték *Vilmos* német császárral, aki ma összes hivatalaitól megfosztotta *Wedel* grófot és kényszerítette a villa elhagyására s arra, hogy Olaszországba utazzék. *Wedel* a legismertebb német politikusok közé tartozott. Régebben *Vilmos* császár anyjának, majd több német herceg kisasszonyának volt a kamarása. *Wedel* most 59 éves. Esete egész Németországban óriási feltűnést kelt.

Kongresszus-darabok.

*

Ma, a párbajellenes liga kongresszusának napján, „Bánk-bán”-t adta elő a m. kir. Operaház figyelmes igazgatója.

*

Az Operaház igazgatója kétségkívül hosszan és sokáig törte a rendelkezésére álló művezetőség fejét, amíg megállapította, hogy melyik opera felel meg legjobban a párbajellenes liga programjának. És kétségtelen, hogy nem törte hiába a fejét, mert a *Bánk-bán* cselekménye sok helyütt érinti a párbajellenes liga programját.

Mindjárt *Biberach* párbaj nélkül áll meg *Oltót*, maga *Bánk* sem visz segédeket magával, amikor *Gertrudist* megöli. Az utolsó felvonásban pedig, a mikor *II. Endre* párós viaskodásra hívja ki a bánt, *Bánk* egyszerűen visszautasítja a párbajt.

Látnivaló, hogy az Operaház feladata magaslatán állott, amikor megjelölte azt az utat, amelyen a színházak a kongresszusok stilszerűségét szolgálhatják. Ezt az aradi kongresszus rendezőknek is meg kell szivlelniök és hasonló figyelemben részesíteni azokat, akik Aradra jönnek kongresszust tartani.

Ezek után könnyű kitalálni, hogy a jövőben rendezendő kongresszusok alkalmából milyen lesz a színházi műsor.

Három pár cipő. (A cipészek országos nagygyűlésén.)

A kikapós patikárius. (A gyógyszerészek kongresszusán.)

A botcsinálta doktor. (A munkáspénztárak orvosainak kongresszusára.)

A vörös taldar. (A bírák nagygyűlésén.)

Üszvevissza-fogadó. (A szállodások értekezletén.)

Csökon szerzett völegény. (A feministák alakuló-gyűlése alkalmából.)

A bölcső. (A gyermekvédő liga kongresszusán.)

A kaméliás hölgy. (A tüdőbetegok szanatóriuma javára.)

A segédtanár. (A középiskolai tanárok fizetésrendezési mozgalmanak programjában.)

Tündérlak Magyarhonban. (A díjakok kongresszusára.)

Jericho falai (A kőművesek és építőiparosok nagygyűlésén.)

A szobalány. (A tűzoltók kongresszusán.)

Utazás a föld körül 80 nap alatt. (A vasutasok kongresszusán.)

Newyork szépe. (A kivándorlási bizottság diszülésén.)

Sok hűhó semmiért. (A talipán-egyesület rendezés közgyűlésén.)

(A többin törjek a színházak a fejüket.)

HIREK.

Az osztrák egyetemi hallgatók sztrájkja.

— Válság Ausztriában. —

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, június 4.

A *Wahrmund*-affér immár országos politikai és társadalmi forrongást idézett elő egész Ausztriában. Az innsbrucki egyetem bezárása következtében ma csakugyan sztrájkba léptek Ausztria összes liberális érzelű egyetemi hallgatói. Az óriási sztrájkmozgalomról következő távirataink szólnak:

Bécs, június 4. Ma reggel 7 órakor az összes főiskolákon egy csomó liberális diák jelent meg, hogy meggyőződjenek, nem terveznek-e a klerikálisok valami meglepetést. A liberálisok buszavirágot vagy egyéb nemzeti jelvényt viseltek. Fél nyolc után a diákok nagyobb csoportokban bejárták az összes termeket. A tanárok a diákok kíséretében viharos tetszénnyilvánítások között elhagyták a termeket. Zavargás eddigéle nem történt. A klerikális diákok alig mutatkoznak.

Prága, június 4. A prágai főiskolák falaira óriási plakátokat akasztottak ki ezzel a felirattal: „*Diákok! Az összes osztrák egyetemeken megkezdődött az általános sztrájk! Legyetek szolidárisok!*” A cseh diákok ma csatlakoztak a sztrájkhoz.

Bécs, június 4. Az egyetemi tanárok nagy része teljesen nyíltan helyesli a hallgatók mozgalomát és ahhoz erkölcsi támogatást nyújt. Az egyetemi tanárok is tiltakoznak az egyetem autonómiájának megsértése ellen. Az ügy különben súlyos politikai következményekkel jár. A parlamenti pártok 9-es bizottságából kiléptek a liberális tagok és így az összes német pártok várva-várt egyesülése elmaradt.

— Időjárás. A meteorológiai intézet jelentése szerint a hó 5-ön az időjárás: meleg, elvélve csapadék és zivatarok.

— A bankszakértők kihallgatása. Fővárosi tudósítónk táviratozza: A bankbizottság ma folytatta a meghívott szakértők kihallgatását. Ma *Dessewffy* Aurél gr. főrendiházi elnök és az *Omge* elnöke, *Pallavicini* Ede örgróf az *Omge* alelnöke, *Maróti* *Fürst* Bertalan udvari tanácsos és *Jankovics* dr. egyetemi magántanár mondták el véleményüket. Az első három szerint az önálló bank felállítása nagy nehézségekbe ütközik, *Jankovics* pedig ezt attól teszi függővé, hogy Ausztria végrehajtja-e a készfizetések felvételét és ez által rendezze a valutát vagy nem.

— Áthelyezés. A Rendeleti Közlöny tegnapi száma közli, hogy *Stepper* Bernát századost,

az aradi helyőrségnek nagy képzettségű tisztjét, az aradi térparancsnokságtól a temesvári térparancsnoksághoz helyezték el. *Stepper* egyike volt az aradi tisztikar legkedvesebb, széles körökben is legrokonszenvesebb tagjainak, aki először a polgárság szeretetét is magával viszi új állomás helyére.

— Törvényjavaslat a magyar fürdőhelyekről. Fővárosi tudósítónk táviratozza: A képviselőház delegációi termében ma délelőtt 11 órakor balneológiai tanácskozás volt, amelyen *Andrássy* Gyula gróf, *Darányi* Ignác miniszterek, *Széll* Kálmán és mindazok a képviselők vettek részt, akiknek kerületben gyógyfürdő van. A tanácskozáson egy országos fürdőügyi törvényjavaslat tervezetéről volt szó.

— A párbajellenes kongresszus Budapestről írják: *Lobogódiszabé* öltöztették a Nemzeti Múzeum öreg palotáját, amelynek dísztermében, ahol régebben a főrendiház tartotta ülését, ma délelőtt tizenegy órakor kezdte meg az első nemzetközi párbajellenes kongresszus három napra tervezett tanácskozásiát. A terem zsúfolásig megtelt az idegen vendégekkel, a különböző szövetségek küldötteivel, akik nagyrészt családjakkal együtt látogattak el a magyar fővárosba. Megjelent a kongresszus védője, *Don Alfonso* Bourbon osztrák-estel herceg, spanyol infáns is nejevel, *Donna* *Mária* *De las Nevers* hercegnővel, akiket tapssal fogadtak a terembe lépésük alkalmával. *Dessewffy* *Arisztid* nyitotta meg a kongresszust francia nyelven mondott rövid beszéddel. Üdvözlötte a megjelenteket, első sorban Bourbon herceget, akinek a mozgalomban való működéséről hálával emlékezett meg. Felkérte aztán *Günther* *Antal* magyar igazságügyminisztert bevezető beszédének elmondására. A miniszter, aki szintén francia nyelven beszélt, hangsúlyozta, hogy a jog fejlődésével önmagától is kipusztul a párbajozás szenvedélye. Akik egybegyűltek a kongresszuson, mondta a miniszter, azok munkájukban nem ütköznek legyőzhetetlen akadályokba, mert annak a mozgalomnak, amelynek előharcosai, nincsenek hasonló fegyverekkel küzdő ellenfelei. És a mozgalom csak szünetel azt a kort, amikor a párbajozásnak kivesszük a hívet. A kormány nevében üdvözölte a kongresszust és annak résztvevőit. Beszédét rajosan megtapsolták. Utána a különböző szövetségek küldöttei mondtak üdvözlő beszédeket.

— A négyesületek közgyűlése Aradon. A következő sorok közlésére kértük föl bennünket: Meghívó! A polgári jótékony négyesület, a szegény iskolás gyermekekkel segélyező egyesület, az izraelita négyesület, a Vörös Kereszt egyesület, valamint a Fehér Kereszt gyermekvédő egyesület elnökeinek megbízásából van szerencsénk az említett egyesületek összes t. tagjait, nemkülönbön a helybeli iskolák összes tanárait és tanítónőit a mai napon vagyis pénteken f. hó 5-én délután 5 órakor a városháza tanácstermében tartandó közös értekezletre tisztelettel meghívni. Az értekezlet tárgya: „Az országos négyesületek szövetségének aradi közgyűlése.” *Lócs* *Rossz*, *Leopold* *Zsiga*, *Kovács* *Vince*, *Bökényi* *Arisztid*, *Leitner* *Ernö* dr.

— Házasság. *Grossmann* *Alfréd* dr., az aradi társadalomnak és az ügyvéd karnak rokonszenves, jeles képzettségű tagja június 14-én, vasárnap, délelőtt tizenegy órakor köt házasságot az aradi izraelita templomban a köztisztelőben álló *Wallfisch* *Ármin* bankár nagyműveltségű és szeretetreméltó leányával, *Irennel*.

— A kövezési munkálatok bérbeadása. A gazdasági tanács holnap délután fél négy órakor ülést tart és ekkor dönt a kövezési

programban felvett munkálatokra beérkezett pályázatok felett.

— Balog Tuta haldoklik. Budapestről írják: A dánosi rablógyilkosság egyik hőse, *Kolompár* Balog Tuta, igen rossz börtönben van. Haldoklik az egykor dalás cigányfiú. Megtörte a börtön őlmos levegője. Ráfeküdt mellére, amely egykor ott felegett a szerencsétlen Szarvas Teréz fölött. A tüdővész gyilkos bacillusai megrottották Balog Tuta szervezetét. Már a tárgyalások alatt is feltűnt a legény vasszárkása, hajlott háta és rikácsoló köhögése. A törvényszéki orvosok már akkor lemondtak az életéről.

Az orvosi tudomány ez egyszer helyes uton járt. Balog Tuta, aki a Maglódi-úti rabkórházban fekszik, tegnap este magához kéréte Gaál Endre királyi ügyészt és védőjét, Baumfeld Lajos doktort.

— *Érzem, hogy meghalok hamarjában. Nyomja a lelkemet a bűn, vallani akarok. Mindent bevallok, úgy amint történt.*

Tutának erről a szenzációs kijelentéséről azonnal értesítették az ügyészt és a védőt, akik ma délután látogatják meg a haldokló Balog Tutát.

Nem lehetetlen, hogy Tuta vallomása következtében az egész tárgyalás újra kezdődik. S ebben az esetben egynehány cigány nem kerül eljól megérdemelt sorsát, az akasztófát.

— Elfogott sikkasztó bankár. Zomboról jelentik: A csalás-, sikkasztás- és váltóhamisítással vádolt és a múlt év október havában megszökött Herzog testvérek zombori bankház egyik tagját, Herzog Izidort a esendőség a szomszédos Szontán lakó bátyjánál elfogta és a zombori ügyészségre kísérte. A Herzog testvérek ügyfeleiket fél millió koronával károsították meg. Váltókat többször leszámítottak, betéteket elsikkasztottak és furfangos módon kieszt csalásaikkal számos kis egzisztenciát tettek tönkre. Az elfogott bátyja, József és sógora, Goldarbeiter volt vukovári bankár, ki a családok értelmi szerzője volt, Amerikába szöktek.

— Járvány az újszentannai iskolákban. Újszentannáról jelenté tudósítónk: Itt az utóbbi hetekben föllépett a gyermekek között a fültömrigylob. Ennek következtében az iskolákban gyorsan meg kellett tartani a záróvizsgákat, nehogy a betegség nagyobb mértékben terjedjen el az iskolás gyerekek között.

— Az autobusz remiz. Mint megírtuk, a temesvári hadtestparancsnokság az *Aulich* utcai fedett lovardát december elsejéig átengedte autobusz remiznek. Ma vette át egy egyes bizottság az épületet oly feltétellel, hogy ha időközben a tűsériaktanya fedett lovardája felépül, akkor az említett épület teljesen a város tulajdonába kerül.

— Elhunyt negyvennyolcas honvéd. Hoffmann Adolf 48-as honvéddal egy 86 éves korában Nyíregyházán meghalt. Végigküzdötte a szabadságharcot. Világos után Szébenbe internálták, innen megszökött és az Alföldön több urfi családnál nevelésküldött és többször kellett menekülnie az üldözések elől.

— Tolvajok a brádi aranybányákban. A brádi aranybánya részvénytársaság *Walle-Mori* nevű bányájában, mint tudósítónk írja, ma reggel négy, éhségtől elcsigázott embert találtak. Kifűnt, hogy ezek az idegenek merész tolvajok. Tegnapelőtt szálltak a vállalat bányáival a mélységbe, a hol észrevétlenül rejtőztek el. A bányászok felkalkuláltkor bezárták az ajtót s ezek két napig éhen-szomjan voltak fogva a

föld alatt. Félkilós arany ércet találtak náluk. Letartóztatták őket.

— Az ügyvédjelölt. Pővárosi tudósítónk írja: Néhány nappal ezelőtt egy urfi külsejű, 80—85 évesnek látszó gentleman beállított Halász Bernát kereskedő budapesti Fesztetich-utca 7. szám alatti irodájába s ott a tulajdonosnak bemutatkozott:

— *Deutsch Gusztáv ügyvédjelölt vagyok s főnökön, Hegedüs V. Adolf dr. megbízásából teszem a tiszteletemet.*

Miután Halásznak tényleg Hegedüs volt a jogtanácsosa, Deutscht bizalommal fogadta s kevéssel ezután meg is bizta, hogy mintegy husz-huszonöt számláját az ügyvéd peresítse. E célból Halász átadott az „ügyvédjelöltnek” egy meghatalmazást és költségek fejében hetven korona előleget.

Deutsch, mint aki jól végezte a dolgát, a reá bízott számlákkal és a pénzzel — elment. Csak hogy nem az ügyvédhez, hanem a hátralekös adósokhoz, kiktől szintén jelentékeny összegeket vett fel.

Másnap nagy meglepetésére Halásznak, Deutsch lemet megjelent s Hegedüs doktornéra hivatkozva, ennek nevében több selyem és vászonfelét vásárolt s azt az ügyvéd számlájára iratva, távozott. Minthogy az ügyvédjelölt másnap ismét mintegy kétszáz korona értékű megrendeléssel állt elő, Halász megbízta Patera Mátyás alkalmazottját, hogy az árut az ügyvéd lakására szállítsa. Utközben azután váratlan dolog történt. Deutsch ugy: n is mindenáron rá akarta beszélni az alkalmazottat, hogy a csomagot ne az ügyvédnek, hanem az ő lakására szállítsa, mert erről a megrendelésről az ügyvédnek mit sem szabad tudnia.

Patera azonban nem akart kötélnek állni s az árut, Deutsch rimánkodásának dacára visszaszállította az üzletbe.

A kereskedő, kinek az „ügyvédjelölt” gyakori látogatása már amugy sem tetszett, telefonált az ügyvédi irodába, hogy van-e ott alkalmazva egy Deutsch nevű ügyvédség?

Amikor a pörül járt kereskedőt felvilágosították arról, hogy a nevezett már fél év óta nem alkalmazottja az irodának, hanyat-homlok rohant *Pető* Sándor dr. ügyvédhez s feljelentette Deutsch ot csalás bűntette miatt.

A ravasz „ügyvédjelölt” azonban valahogyan megneszezte a bajt s minthogy családjára hivatkozott, a feljelentés visszaszívására bírta a károsult kereskedőt.

Miután a család magánvádra üldözendő cselekmény, a rendőrség természetesen elbocsátotta a jeles embert, de jogtalan címhasználatért kihágási eljárás indított ellene a VII ik kerületi rendőrségen.

Az ügyben Kiss István rendőrfogalmazó vezette a vizsgálatot s a referádája alapján Sajó Sándor kerületi tanácsos Deutscht ötven korona pénzbírsággal sújtotta.

— Tűzek Aradmegyében. Újszentannáról jelentik: Tegnap és ma tűz támadt Gold Antal gazdász tanyáján és a tanya több épülete elhamvadt. — Almanóci Illés újszentannai földművesnek szalma fedeles háza égett le. Hogy a tűzek mitől keletkeztek, azt nem derítették még ki.

— Gyilkosság és öngyilkosság. Budapestről írják: A Szövetség utca 86b. számú házban szolgált Lakner Lujza cselédleány. A leány viszonyt folytatott Bede József szabósegéddel, aki minden héten kétszer-háromszor fellátogatott hozzá. Az utóbbi időben azonban Lakner Lujza érzelmei kezdtek megváltozni. Már nem nézett oly szerelmesen a szabóra, sőt néhányszor elis küldötte őt.

— Dolgom van. Az asszonyom haragszik, ha veled trécselsz.

A szabó kezdte észrevenni, hogy a leány már nem szereli.

— Hát már nem szeretsz? — kérdezte tőle.

— Nem!

Tegnap este a szabó újra feljött a leányhoz. Szelíden, hízlelgeve kérte, hogy ne tegye tönkre életét, de a leány most már félt és lrtózott a szabótól, de azért hajthatatlan maradt.

— Akkor hát másé se leszel! — ordította a szabó és kihuzott a kabátja alól egy nagy konyhakést.

A leány az ajtó felé rohant és úgy kiáltotta:

— Segítség! Segítség!

De még mielőtt a házbellek berohantak volna, Bede hátulról kétszer a leány nyakába szurt, aki ájultan rogyott össze. A berohanó házbellek lekarták fogni a gyilkos szabót, mire ez egy hirtelen mozdulattal a kést a saját nyakába szurta. Mindkettőt a Rókus kórházba szállították. A leány állapota életveszélyes és valószínűleg nem fog felgyógyulni. A férfi sebesülése könnyebb jellegű.

— Virágjátékok Pozsonyban. Pozsonyból jelentik: Még csak pár nap választ el attól, amidőn lényes irodalmi ünnep színhelye lesz Pozsony városa. Június 8 án, pünkösd hétfőjén lesz az első magyar virágjáték, amely iránt országsszerte nagy érdeklődés nyilvánul. Az ország majdnem minden tudományos és irodalmi egyesülete s legnevesebb íróink is bejelentették részvételüket az ünnepségen. A nagyszámu beérkezett magyar és német nyelvű pályaműveket a bizottság már elbírálta és ezen eredményről tegnapelőtt, kedden este tettek jelentést a Toldy-körben Komlóssy Ferenc dr. prépost elnöklésével üléselő bizottságnak. Az eredményről szóló bírálati jelentések a következők: A legjobb lírai költemény. Jutalma élő virágcsokor himzett szalaggal. A bírálók egyértelmű megállapodása szerint a jutalmat az Örök szerelem című költemény, mely úgy formai, mint tartalmi tekintetben a pályamunkák özönéből kimagaslik, nyeri el. A legjobb vallásos költemény. Jutalma arany ibolyavirág. A bíráló bizottság jutalomra a Keresem az Istent című költeményt ajánlja. A legjobb hazafias költemény Pozsony város multjából. Jutalma arany cserég, amelyet a Halászlegény című költői elbeszélés nyerte el. A legjobb óda Árpádházi Szent Erzsébetről. Jutalma arany toll, elnyerte a Szent Erzsébet emlékezete című mű írója. A legjobb novella, jutalma arany szegfű. A nyertes a Mindennapi történet című novella szerzője. A német novellára kitűzött pályadíjat a Történet a Csalóközből című munka nyerte el. A pályanyertesek neveit a június 8-án délelőtt 11 órakor tartandó virágünnepen hirdetik ki. Ugyanakkor veszik át a nyertesek a pályadíjakat gróf Lónyay Elemérné Stefánia kir. hercegnő virágkirálynő kezéből.

— Garázdálkodó veszett kutya. Gurahonc-ról jelenté tudósítónk, hogy a közeli *Bonczesd* községben egy kóbor veszett kutya megmarta *Koczoj* Indrój 80 éves földművest, akit azonnal Budapestre szállítottak. Azt hiszik, hogy az országuton még több embert is megmarta a veszett kutya.

— Amateur fényképészeknek! Altalánosan ismert kitűnő szalon- és utifényképészeti készülékek, felülmúlhatatlan minőségű pillanat kézi aparátusok, valamint mindenféle fényképészeti cikkek *Moll A.* cégnél (Bécs, Tuchlauben 9., os. és kir. udvari szállító) kaphatók. Ezen üzletág alapított 1854-ben. Kívánatra nagy képes árjegyzéket bérmentve küld a cég.

— Molypusztító és rovarpor legjobb minőségben Vojtek és Weisznál Aradon. 191.

Központi - szálló kerthelyiségében

A Budapesti Első Variete-Társulat.

Ma pénteken, június 5-én

a budapesti Első Variete-társulat

előadásaival kapcsolatban, fényes

nagy tombola-estély

a m. kir. lottó igazgatóság engedélyével.

Tombolajegy 50 fillér.

Göndör Aurél

mint Kátsa cigány.

— Az előadás pont 8 órakor kezdődik. —

A nagyérdemű közönség pártfogásáért esedezik

JAULUS MORINI,
igazgató.

RÓNAI JÁNOS,
szálló tulajdonos.

SPORT.

Lóverseny Kisjenőn.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 4.

A kisjenői versenyegyesület, amely József főherceg védnöksége alatt áll, e hó 29-én lóversenyt rendez. Nevezési zárnap 1908. június 15-én este 6 órakor. A sorrend a következő:

Hétfő június 29-én.

A földmiveltügyi miniszter díja. Eladó sikverseny 1000 kor. Ebből 700 K I., 200 K II., 100 K III. -- 3 é. és id. belföldi ménnek és kancák számára, melyek 1907-8 ban 1200 K ért. versenyt nem nyertek.

II. Horgostói gátverseny. 1600 K Ebből 700 K. I., 200 K. II., 100 K. III. -- 4 é. és id. belföldi lovak számára, melyek 1907-8 ban 1500 K ért. versenyt nem nyertek.

III. József 8 cs. és kir. főherceg 8 fen sége díja. Akadályverseny. Tiszteletdíj I nek tiszteletdíj II-nak. 4 é. és id. belföldi lovak számára, melyek 1907-8-ban 1200 K-ért. versenyt még nem nyertek. Táv. kb. 4000 m. Teher: 4 é. 66, 5 é. 70 és fél, 6 é. és id. 72 kg.

VI. Békényi sikverseny. 800 K, adva az Urlovasok szövetsége subvenciójából. 3 é. és id. belföldi félvér lovak számára, melyek 1907-8-ban 900 K ért. versenyt nem nyertek. Táv. kb. 1600 m. Teher: 3 é. 66, 4 é. 73, 5 é. és id. 74 és fél kg. Minden 400 K össznyeremény után 1 kg. több.

V. Urlovasok szövetsége díja. Sikverseny. 1800 K. Ebből 1000 K I., 200 K II., 100 K III. -- 3 é. és id. belföldi lovak számára, melyek 1907-8. évben 1500 K ért. versenyt nem nyertek. Táv. kb. 1800 m.

VI. Dohányosi gátverseny. 1000 kor. Ebből 700 K I., 200 K II., 100 K III. 4 é. és id. belföldi lovak számára, melyek 1907-8 ban 1200 L ért. versenyt nem nyertek. Táv. kb. 2400 m.

VII. Az aradi 12. cs. és kir. huszárezred akadály versenye Tisztelet díj I. II. és III-nak. Az Aradon és Nagykikindán állomásozó 12 es cs. és kir. huszárezred tiszttel vagy tiszthelyettesei tulajdonában levő 4. é. és id. lovak számára. Táv. 4000 m. Teher: 4 é. 67 5 é. és id. 71 kg. Félvéreknek 4 kg. engedm. Akadály vagy gátversenyt nyert lovak 2 kg.-mal több. Csakis 12-es huszártisztek vagy tiszthelyettesek lovaloghatnak. 5 nevezés vagy nincs verseny.

+ Országos tornaünnepély. A pünkösdi ünnepek alatt Budapesten tartandó VIII. szövetségi országos tornaünnepélyre ezer tornász jelentkezett. Az ünnepély fővédnöke József főherceg lesz. Az aradi tornaegyesületből jelentkezők: S. einltzer Pál dr., Nagy Sándor, Balázs Géza, Bauer Gyula, Lantos Miksa, Szántó Mihály, Ungváry György, Nádray Aurél, Dobsa Ferenc, Tiffert György, Banyk Károly, Jasek Lajos, Kuntz Nándor, Ófi Gyula, Schiller József, Schmid Ferenc, Dániel Hugó, Pintér Lajos, Pintér János, Gaál Zoltán, Jászky Elemér, Löwy Isidor, János Károly, Kuntz Sándor,

Szelbert Ferenc, Stauffer János, Bildhauer Miksa, összesen: 27 en. Az aradiak igen sok versenyben indulnak, védik a Toldy-vándor díjat s mint csapatokkal is résztvesznek az országos ünnepélyen. Ma délután hat órakor a ilceumi tornacsarnokban főpróba lesz. A tagok holnap este 9 óra 30 perckor indulnak. Az ünnepély három napig tart. Az aradi tornászok június 9-én, kedden reggel érkeznek haza.

KOZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, június 4

Amerika háromnyolccaddal olcsóbb. Tartott árak.

Az árak 50 kilónként számítva:

	Déli sárlat	5 órai sárlat
Buza októberre . . .	10.29-10.30	10.40-10.41
Zab októberre . . .	7.31-7.32	7.40-7.41
Rozs októberre . . .	8.88-8.89	8.95-8.96
Tengeri májusra . . .	6.86-6.87	6.40-6.41

Zárul 5 órakor:

Osztrák hitelrészvény	631.—
Magyar hitelrészvény	747.50
Déli vasut	132.—

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Június 4. —

Magyar elsőrendű: Oreg nehéz páronként 400 kilogrammon felül súlyban — fillérig; közép páronként 300-400 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felül súlyban 130-132 fillérig; fiatal közép páronként 251-320 kilogrammig terjedő súlyban 132-134 fillérig; könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő súlyban 136-140 fillérig. Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogrammon felül súlyban — fillérig; közép páronként 240-260 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig. Sertéslétszám: Június hó 1. napján volt készlet 38,509 darab, június 2. napján főlhajtatott 124 darab, június 2. napján elszállított 157 darab, június 3. napjára maradt készletben 38,476 darab. A hízott sertés ültet irányzata: Csendes.

IDEGENEK ARADON.

— Június 4. —

Központi szálloda. Székely Lajos dr. ügyvéd Békéscsaba. — Szemel Ármán utazó Budapest. — Resch József utazó Budapest. — Rudas Gusztáv kereskedő Budapest. — Karácsonyi Sándor dr. ügyvéd Pécska. — Bachner Róbert utazó Budapest. — Luszt Ármán ker. utazó Budapest. — Fehér Mihály utazó Budapest.

Fehér kereszt szálloda. Szegő Sándor utazó Miskolc. — Deutsch Oszkár kereskedő Alkenyér. — Peredik Albert kereskedő Berlin. — Drimer Henrik borkereskedő Nyiregyháza. — Molnár Izidor utazó Budapest. — Ludvig Károly hadnagy Jászberény. — Szerdahelyi Tibor főhadnagy Szekesfehervár. — Nagy Aladár főhadnagy Rimaszombat. — Hackel János utazó Prága. — Braun Sándor utazó Bécs. — Ekestein Arnold utazó Budapest.

Vass szálloda. Grosz Lipót utazó Budapest. — Kun Aladár miniszteri hivatalnok Budapest. — Klein Manó kereskedő Világos. — Bacilla Lajos jegyző Silingyia. — Balla Szilárd R. Szt. Péter. — Szilágyi Rózi pénztárosnő Ujvidék. — Roth Samu utazó Budapest.

Pannonia szálloda. Ozv. Kráitz Alajosné postamester Dénna. — Kolich Jakab utazó Budapest.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadságtér mellett.)

Legújabb műsor. Válogatott érdekességek.

Világhírű műsor.

Műsor 1908. június hó 5-én, pénteken:

1. Játzóársak. Életkép. — 2. Nápolyi képek. Látványosság. — 3. Színházi szolga tréfája. Kacagató. — 4. A turistá vezető menyasszonya. Dráma. — 5. Paradicsom konzerválás. Tanulságos. — 6. Mozgófénykép a törvényesken. Dráma. — 7. Pierot a pokolban. Humoros. — 8. Szicília vidéke. Látványosság. — 9. A győztes. Rendkívül érdekes. — 10. Mózes élete és csodatételei. Szenzációs bibliai dráma.

Minden előadás alatt katonazene játszik. — Cukrászda.

Előadások hétköznapokon délután 6 órakor, este 1/2 8 órakor és 9 órakor.

Az előadásokra bármikor be lehet menni.

Ma este 10 órakor

Nagy párisi estély.

NYILTTER.

Egy értékes recept

amely a legcsodálatosabb fogápolószerül szolgál, 1878-ban lett Boursaud Pr. által feltalálva, és ez még ma is a Benediktine rend Soulacl osztályának titka, amelyet továbbra is gyártnak az emberiség boldogítására. A fogkonzeráló szerek, ugymint: Benediktini szájjviz, Benediktini fogpaszta és a Benediktini fogpor az egész világon jó hírnévnek örvendenek; dacára a konkurencia minden erőlködésének és számtalan utánszatnak, a Benediktini-készítmények e téren a legkiválóbb értékűek és legjobbak. Ezek antiszeptikus tulajdonságuknál fogva az egyedül hatásos segédesszközök a szép és egészséges fogak megtartására. A Benediktini szájjviz, fogpaszta és fogpor csakis eredeti csomagolásokban kapható a gyógyszerárakban, illatszertárakban és drogeriákban. Utánszatoktól óva intjük!

5943

Szépség titok!

Szépség titok!

Puder és arckrém

„Germandrée“

Ideális, kellemes illat, alig látható és diszkrét, előmozdítja a bőr egészségét és szépségét.

Mignot-Boucher, Illatszertáros

19 Rue Vivienne, Paris.

5945

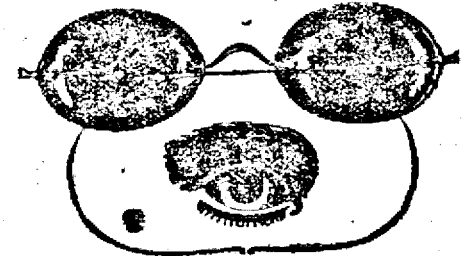
Csakis eredeti csomagolásban és előkelőbb üzletekben kaphatók

Elsőrendű látsszerész üzlet.

DICK-SAMU

Órák és látsszerész

Arad Andrassy-tér és Weitzer János-utca sarkán

Elad és javít mindennemű órákat két évi jótállás mellett a legolcsóbb áron. Raktáron tart mindennemű színházi itacsóveket a legkülömbözőbb kiállításban, legfinomabb forgóttok, orrcsipek és szemüvegek arany, ezüst, nickel és tekenőboka csont keretekben, legjobb üvegekkel.

• Nagy raktár sűrűségi fokmerőkben, bor, must és szesz részére, továbbá mindenféle hőmérők, mindennemű kivitelben. 2413

Szemüvegek és orrcsipek orvosi rendellet szerint azonnal készíttetnek.

Napernyők

minden színben és fekete óriási választékban, legjutányosabb árak mellett.

Hoffmann Sándor

Színház-épület.

2633—1908. tkvi sz.

Árverési hirdményi kivonat.

A világosi kir. járásbíróóság, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a Victoria takaré- és hitelintézet r. t. és az őszentannai 556. sz. tjkvi ingatlan B. I. a. hányadára nézve csatlakozottnak kimondott Perl Ignácné pankotai lakosné végrehajthatónak, Faur Anna férj. Miskoj, Miskoj Miron és Miskoj Mitru végrehajthatást szenvedők elleni 126 kor. és 42 kor. tőkekövetelés és járulékaik iránti ügyében az aradi kir. törvényszék, a világosi kir. járásbíróóság) területén lévő, Őszentanna községben fekvő, az őszentannai 113. sz. tjkvben A. I. 3. 4. sor 4731 és 5780. hrsz. szántóra 570 kor. és az őszentannai 1733. sz. tjkvben A. I. 3. 4. sor. 1832. és 5982, hrsz. szántóra 479 kor. és az őszentannai 556. sz. tjkvi A. + 2. sor 35. hrsz. beltelkes ház B. I. a. Faur Anna fele rész hányadára 831 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte, és hogy a fentebb megjelölt ingatlanok az 1908. évi július hó 4-ik napján délelőtti 9 órakor Őszentanna községében megrendelt nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10°/o-át, vagyis 57 kor., 47 kor. 90 fillért és 83 kor. 10 fillért készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-c. 42. §-ában jelzett, árfolyammal számított és az 1881. évi november 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Világos, 1908. évi április hó 8-ik napján.

Kir. járásbíróóság, mint telekkönyvi hatóság.

Povolni,
kir. albiró.

2176

Telefon 683.

FISCHER ÁRMIN

szobafestő és mázoló
Vörösmarthy-utca 3.

A legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig elvállal munkákat ugy helyben, mint vidéken. 1905

9571—1908. kh.

Hirdetmény.

A nagym. m. kir. földmívelésügyi miniszter urnak f. é. május hó 18-án 52790/III—2. sz. a. kelt rendeletéből kifolyólag közhírré tétetik, hogy az ország három vármegyében jelenleg uralkodó ragadós száj- és körömfájás állati betegség esetleges eltitkolások folytán az országban ismét szét ne hurcoltassék, a mi a gazdaközönségnek kiszámíthatatlan károkat okozna, felhívom a gazdaközönség figyelmét, egyrészt a ragadós száj- és körömfájás ragadós természetére, másrészt arra, hogy annak legcsekélyebb tüneteit is észlelvén állataikon, azt lehető legelőbb a kapitányi hivatalnál jelentsek be.

Fent hivatkozott miniszteri rendelet értelmében, ha valaki a kapitányi hivatalnál jelentést tesz arról, hogy a ragadós száj- és körömfájást valahol titkolják és a bejelentés által módot nyújt arra, hogy a betegség elfolytassék, az illető jutalomban fog részesítettetni. Arad, 1908. évi május hó 29-én.

Sarlot,
főkapitány.

BUZIÁS GYÓGYFÜRDŐ

vasuti állomás, posta, távirtda és telefon.

— Közvetlen gyorsvonati kocsit Budapest nyugati pályaudvarról. Idény: május 15.—szeptember 15. —

Speciális gyógyfürdő szívbetegek részére, női bajoknál, hólyag- és vesebajoknál, kö- és fővénybetegségeknél, a légutak, az emésztő- és kiválasztó-szervek hurutos bántalmainál. Sápör, verszegénység, görvély- és angolkór, általános gyengeség és a női ivarszervek idült bajainál. Radioaktív szén-savas sós és szén-savas vasas források. Prospektust kívánatra küld a Fürdőigazgatóság.

Muschong-Buziásfürdői

SZÉNSAV-MŰVEK

kartelen kívül szállítanak, azonnal bármily mennyiségű természetes vegyileg legtisztább folyékony szén-savat

a világhírű buziasfürdői szén-savforrásokból.

Össze nem tévesztendő mesterségesen előállított kevéssé kiadós szén-savval.

Megbízható, szigoruan lelkiismeretes kiszolgálás.

Sürgöncim: MUSCHONG, BUZIÁSFÜRDŐ.

Interurban telefon 18. sz.

5881

Meghívó.

A déznai takarékpénztár részvénytársaság

részvényesei ezennel meghivatnak az 1908. évi június hó 21-én d. e. 11 órakor Déznán, a „Déznai népbank” helyiségeiben megtartandó alakuló újabb

rendkívüli közgyűlésre, melynek tárgyai:

1. Az alapítók újabb jelentése.
2. Az alapszabályoknak a cégbíróóság részéről megkivánt értelemben leendő módosítása.

Kelt Déznán, 1908. június hó 4-én.

Az alapítók nevében:

Dr. Suciu János, s. k.
elnök.

2182

14863—1908. sz.

Hirdetmény.

Közhírré tesszük, hogy a nagyméltóságú m. kir. Földmívelésügyi miniszter ur 82900—1908. sz. a. kelt rendeletével a répabogár pusztításai és károsításainak lehető megakadályozása végett a mezőgazdaságról és mezőrendőrségről szóló 1894. XII. t.-c. 58. §-ában adott felhatalmazásánál fogva az ugynevezett répabarkét (lisztes répabogár, Cleonus punctivent ris Germ) valamint a hamvas vicellér bogarat (Otiorrhynchus ligustici Zinne) azon káros állatok és rovarok közé soroztam, melyeknek irtása az idézett t.-c. szerint kötelező. Miért is elrendeli, hogy minden birtok répaföldjén az említett

bogarakat márciustól június hó közepéig irtani tartozik.

Az irtásra vonatkozó részletes utmutatást a város közelebb rendelkezésre fogja bocsájtani.

Arad, 1908. évi május hó 9-én.

A városi tanács.

Nagymennyiségű

plé-pánt és maculatura

jutányos áron

eladó.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

DEPILLOR

HAJVESZTÓ.

E csodahatásu szerrel minden oly helyről, a hol a hajnöves alkalmatlan, mint arc, nyak, kezek, azt egy pár perc alatt minden fájdalom nélkül eltávolítja. Ara utasítással 1 korona.

Tyúkszemétől

mindenki megszabadul

a Hajós-féle ANAGALLIN használata által. Nem piszkít, nem ragadós, kezelése igen egyszerű.

Ara utasítással 70 fillér.

Ovakodjunk az utánzatoktól. Csak olyan készítményt tessék elfogadni, ahol „Anagallin” szó látható.

Poloskák

kiirtására legjobb szer a

Phenolsav.

Még a petéket is kiirtja, a butorokat nem támadja meg.

Ara egy üvegnek 70 fillér.

Ideális, legjobb, legtartósabb

amerikai

Gummi-óvszer

== NEVER. ==

6 darab egy eredeti fémdobozban 2 korona.

A fenti szerek kaphatók az egyedüli készítőnél:

Hajós Árpád

gyógyszertárában

241

Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

APRÓ HIRDETÉSEK.

AKINEK

Ismeretség híján

házastársra,
nevelőre,
üzletvezetőre,
könyvelőre,
segédre,
ispánra,
gazdatisztára,
kulcsárra,
vincsellőre,
kertészre.kulcsárra,
gazdasszonyra
szakácsnőre,
szobalányra,
házi- vagy,
irodaszolgára,
pénzbesszédőre
házmesterre,
stb.-re
van szüksége.

AKI

eladni kíván

butort,
songorát,
bort,
gyümölcsöt,
gabonát.üzletet,
műhelyt,
lakást stb.;
vagy

AKI

bérbeadni kíván

birtokot,
házat,
vadászterü-
letet.halászatot,
telket,
kocát,
lovat.

AKI

mindesekét vétel vagy bérbevételek csé-
jából keresi;

AKI

valamely állást betölteni kíván: legbisto-
sabbán ér csóli, ha az

„ARADI KÖZLÖNY”

kis hirdetési

rovatát használja.

Egy huszonöt év óta

fennálló szatócs üzlet a főtéren
betegség miatt eladó. József fő-
herceg-ut 1. szám. Bővebbet a tu-
lajdonosnál. 2163

Czimbalom!

Pedálos, vadonat új, eladó. Klein
J., Mihály-u. 86. 2174

Jspán gazdatiszt

megismerkedni óhajt házasság cél-
jából hozzá való szerény nővel.
Leveleket „Magyar 45” címen a
kiadóhivatal továbbítja. 2175

Vizsgalapok

kötött minőségű magyar papíron
100 drb. 90 fillér. Portó 100 darabig
80 fillér 100—600 drbig 72 fillér,
szomszédos forgalomban 21 fillér.
Ha a pénz előre küldetik, 100 Nép-
iskolai Bizonyítvány K. 1.20 Ingusz
I. és fia könyvkereskedésében Arad.
Arad- és temesmegyei telefon 517.
201

Kiadó!

Izraelita templom épületben egy
nagy sarok üzlet és több mellék-
helyiségek. Ugyanott nagy válasz-
tékban mindenféle új és használt
butorok olcsón kaphatók. 2101

Eladó

a belvárosban egy 2200 koronát
jövendelő ház. Bővebbet e lap
kiadóhivatalában. 1918

Állandóan alkalmi vételek.

Ifjúsági iratok félárban. diszleópa-
pir feltűnő olcsón. Festőminták köl-
csönintézet. 100000 kót. kölcsön-
könyvtár. Krausz Paulin, Színház-
épület, telefon 511. 995

Világosi hegyen

a piac közepén, motoros megálló
helytől 15 perc sétauttal elérhető,
teljesen beültetett 4 és 1/2 katasz-
trális hold egészen termőkés
szőlő, a melyben kut van, teljes
felszereléssel eladó. Bővebbet Des-
sewffy-utca 1. szám. 2123

Pörkölt szalonna,

légenszáritott, oldalankint 35—60
kg. nehéz, kapható Rauchbauer
Nándornál, Ujszentannán. 1991

Minden ujdomság

azonnal több példányban kapható
80,000 kötetes kölcsönkönyvtá-
rban, heti 8 filléres kölcsönűj
ellenében. A könyvek újak és tiszták.
Terjedelmes jegyzékek vidékre
is. Zenemű kölcsönző intézet. Kerpál
Izso könyv és papirkereskedése,
Aradon. 212

Könyvelő,

ki a gépirást is bírja, május 1-ére
állást keres. — Cim a kiadóhiva-
talban.

Intelligens

őzv. urinőnél jó házikoszt kapható.
Bővebbet Thökoly-tér 4., ajtó 3.

Jó karban levő

íróasztalok

megvételre kerestetnek.

Ertesítés!

Aradon, Atzél Péter-
utca sarok, a színház
főbejáratával szem-
ben, Zrinyi-utca.Van szerencsém értesíteni Arad
és vidéke nagyrabecsült közönsé-
gét, miszerint a közelgő idény be-
áltával raktáromat minden-
nemű bőrökkel felszereltem,
melyből a legszebb és legjobb
kivitelű 581

uri és hölgy cipőket

készítek,

miért is becses rendelésüket kérem
vagyok kitűnő, tisztelettel

WOLF J.

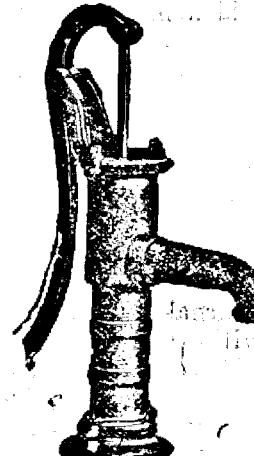
Perm etező javítások elfogadtatnak.

M. kir. szabadalmazott

Borszivattyuk

és hozzá való legjobb minőségű
gummi csövek legolcsóbb gyár-
árakon.A szivattyu hengerből a bor utolsó
cseppig kifolyik, a szőlő magvak,
héjak és egyéb tisztátalanságok
azonnal továbbítottatnak, azáltal a sziv-
vattyu nem remlik és a bort nem
ronthatja, a gépezet jó működésé-
reért 3 évi jótállás, ingyen javítás.

Tűzi fecskendő

Belső szelepekkel. Kész-
geknek legalkalmasabb,
mert homokos és sáros víz hasz-
nálatánál sem tagadják meg a
szolgálatot, — a gép jó működésé-
reért 3 évi jótállás (ingyen javítás),
hozzá való országos egységes csö-
varok és a legjobb minőségű beü-
lgummizott
kendercsövek
a legolcsóbb
árban.

Kutak

a hozzávaló

csövekkel

olcsóbbak és
jobbak, mint
bármely bel-
vagy külföldi
gyárban.

Hönig Otto

a királyi szabadalmazott tűzi fecskendő
és szivattyu készítő. 351

Arad. Kákóczi-utca 27. sz.

464—1908. tkv. sz.

Árverési hirdetmény kivonat.

Az aradi kir. törvényszék mint
telekkönyvi hatóság közhírré teszi,
hogy Steiner Adolf és társa aradi
cég végrehajtatónak, őzv. Pichler
Scheitler Anna aradi lakos vég-
rehajtást szenvedő elleni 1100 ko-
rona tőkekövetelés és jár. iránti
végrehajtási ügyében az aradi kir.
törvényszék területén levő, Arad
Pernyáva külvárosában fekvő, az
aradi 2379. sz. tjkvben A. + 1.
sor 2905. hrszám alatt felvett De-
meter-utcai 51. számú ház, udvar
és kertre az árverést 4000 koroná-
ban ezennel megállapított kikiál-
tási árban elrendelte és hogy a
fentebb megjelölt ingatlan az 1908.
évi június hó 19-ik napjának délután
3 órakor az aradi igazságügyi pa-
lota földszint jobbra levő 48. sz.
helyiségében megtartandó nyilvá-
nos árverésen a megállapított ki-
kiáltási áron alul is eladatni fog.Árverezni szándékozik tartoznak
az ingatlan becsárának 10% -át,
vagyis 400 koronát készpénz-
ben, vagy az 1881. LX. t.-c. 42.
§-ában jelzett árfolyammal számított
és az 1881. november hó 1-én 3333.
sz. a kelt igazságügyminiszteri
rendelet 8. §-ában kijelölt óvadék-
képes értékpapirban a kiküldött
kezehez letenni, avagy az 1881.
LX. t.-c. 170. §-a értelmében a
bánatpénznek a bíróságnál előleges
elhelyezéséről kiállított szabálysze-
rű elismervényt átszolgáltatni.Az aradi kir. törvényszék, mint
telekkönyvi hatóság.Arad, 1908. évi február hó 6-ik
napján.

Aknay,

kir. tszéki bíró.

2184

Védekezzünk a

MOLYOK

ellen.

Biztos hatású molypusztító sze-
rűnkét ajánljuk —.50, 1.—, 2.— koronás
eredeti dobozokban.

VOJTEK ÉS WEISZ

drogueria és parfumeria nagykereskedése

351

ARADON.